

Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Prinses Irenestraat 6
2595 BD DEN HAAG

Datum 8 juni 2022
Betreft Antwoorden op Kamervragen bij de Slotwet, het Jaarverslag en het
Verantwoordingsonderzoek 2021 van het Ministerie van EZK

Geachte Voorzitter,

Hierbij zend ik u de antwoorden op de vragen van de vaste commissie voor
Economische Zaken en Klimaat over de Slotwet, het Jaarverslag en het Rapport
Resultaten verantwoordingsonderzoek 2021 van het ministerie van Economische
Zaken en Klimaat (EZK) (2022D21471, 2022D2152, 2022D21420, ingezonden
25 mei 2022).

M.A.M. Adriaansens
Minister van Economische Zaken en Klimaat

Jaarverslag

1

Welke kosten heeft het ministerie gemaakt aan juridische procedures?

Antwoord

Als uitgangspunt geldt dat de Staat en zijn bestuursorganen ervoor zorg dragen dat voldoende juridische deskundigheid aanwezig is binnen de rijksoverheid, zodat gepaste terughoudendheid kan worden betracht bij het inschakelen van de landsadvocaat en andere externe juridische bijstandverleners in zaken waarin bijstand niet in de wet is voorgeschreven. Vertegenwoordiging in bestuursrechtelijke procedures of in civiele procedures waarvoor geen verplichte vertegenwoordiging geldt, wordt dan ook meestal door eigen ambtenaren uitgevoerd. Het kerndepartement EZK heeft, in aanvulling op de juridische functie binnen de eigen organisatie, in 2021 een bedrag van € 3,4 miljoen uitgegeven aan het kantoor van de landsadvocaat en andere advocatenkantoren in verband met juridische procedures. Dit bedrag bestaat uit honoraria, btw, kantoorkosten, verschotten en griffierechten.

2

Wat heeft de inzet van de Landsadvocaat namens het ministerie gekost?

Antwoord

Het kerndepartement EZK heeft in 2021 € 1,8 miljoen betaald aan het kantoor van de landsadvocaat voor het voeren van juridische procedures alsmede (specialistisch) juridisch advies. Dit bedrag bestaat uit honoraria, btw, kantoorkosten, verschotten en griffierechten. In de brief van de minister van Justitie en Veiligheid (JenV) van 16 mei jl. (Kamerstuk 35 925 VI, nr. 148) aan uw Kamer is aangegeven dat de kosten die door de Staat worden gemaakt voor de inzet van de landsadvocaat voor de verschillende adviezen en juridische procedures jaarlijks gepubliceerd zullen worden. In de herziene overeenkomst met de landsadvocaat is daartoe opgenomen dat de landsadvocaat jaarlijks een overzicht aanlevert van het totaalbedrag dat de Staat in verband met de advocatuurlijke dienstverlening aan zijn kantoor heeft voldaan.

3

Hoeveel energiebedrijven zijn er afgelopen jaar failliet gegaan?

Antwoord

Er zijn zeven leveranciers failliet gegaan: Allure, Welkom, Naked, Sepa, Fenor, Anode, Enstroga. Eén leverancier, NeoSmart, is niet failliet maar heeft een verzoek ingediend om hun leveringsvergunning in te laten trekken.

4

Hoe hoog waren de winsten van de tien grootste energiebedrijven?

Antwoord

Het kabinet beschikt niet over de winstcijfers van de grootste energieleveranciers. Waar er openbare informatie over beschikbaar is, zal dit te vinden zijn in de gepubliceerde jaarverslagen van de betreffende energieleveranciers.

5

Wat is op dit moment de stand van zaken met betrekking tot de gevraagde inzet voor een innovatieprogramma energie uit water (motie van het lid Stoffer c.s., Kamerstuk 32 813, nr. 797)?

Antwoord

Vorig jaar is een traject gestart waarin verschillende kennisleemtes ten aanzien van elektriciteit uit water-technieken nadere aandacht krijgen. Dit is destijds aangekondigd in de kamerbrief Verkenning Elektriciteit uit Water (Kamerstuk 32 813, nr. 676). Samen met de relevante TO2-instellingen en TKI's (Wind op Zee en Watertechnologie) is beschouwd in hoeverre nader onderzoek nodig is om een oordeel te kunnen vellen of elektriciteit uit water al dan niet opgenomen zou moeten worden in de Integrale Kennis- en Innovatie-agenda (IKIA), het raamwerk waarbinnen EZK en andere departementen de inzet voor het stimuleren van energie-innovatie vormgeven. Input vanuit de sector is hierin meegenomen. Op basis van gesprekken met TKI's en TO2-instellingen, heeft de Topsector Energie geconcludeerd dat specifiek nader onderzoek gedaan moet worden naar golfenergie. Momenteel wordt samen met TKI Wind op Zee gewerkt aan de voorbereiding van dit vervolgonderzoek.

Als uit voortschrijdend inzicht uit het vervolgonderzoek blijkt dat de potentie van elektriciteit uit water groot genoeg is, dan zal dit om die reden bij de volgende herijking/actualisatie van de innovatieprogramma's meegenomen worden. De huidige herijking vindt dit jaar plaats, om de plannen uit het coalitieakkoord en de Europese Fit For 55-plannen hierin op te kunnen nemen. Naar verwachting komen de conclusies uit het vervolgonderzoek niet op tijd voor deze ronde.

6

Hoeveel omzet hebben Zelfstandige Bestuursorganen die (deels) vallen onder het Ministerie van EZK in 2021 gegenereerd door middel van economische activiteiten?

7

Welke Zelfstandige Bestuursorganen die (deels) onder EZK vallen voeren economische activiteiten uit die ook door marktpartijen uitgevoerd worden?

Antwoord vraag 6 en 7

Zelfstandig Bestuursorgaan	Toelichting vraag 6 en 7
Centraal Bureau voor de	Een deel van de werkzaamheden van het CBS is

Statistiek:	<p>economisch. In 2021 bedroeg de omzet van deze werkzaamheden € 5,3 mln op de totale baten van € 209,6 mln Van deze omzet van heeft 74 % (€ 3,9 mln) betrekking op het tegen kostprijs beschikbaar stellen van voor eigen gebruik ontwikkelde verwerkingssoftware van statistische vragenlijsten, waarvan 90% (€ 3,5 mln) wordt verkregen uit vergoedingen vanuit het buitenland (het gaat hier met name om nationale en regionale statistiekbureaus, universiteiten en onderzoeksorganisaties). Het resterende deel van de omzet van de economische werkzaamheden (€ 1,4 mln) betreft statistische werkzaamheden die het CBS incidenteel voor derden (private partijen) verricht. Bij deze activiteiten is gebleken dat het CBS en marktpartijen elkaar steeds vaker tegenkomen op de markt voor statistische diensten. Hiertoe zijn sinds 1 juli 2020 de Beleidsregel taakuitoefening CBS en de Regeling werkzaamheden derden CBS in werking getreden. De Beleidsregel en Regeling hebben tot doel meer duidelijkheid te scheppen over de rolverdeling tussen private statistische dienstverleners en het CBS. Dit jaar worden de effecten van de Beleidsregel taakuitoefening CBS en de Regeling werkzaamheden derden CBS geëvalueerd</p>
Edelmetaal Waarborg Nederland en WaarborgHolland:	<p>Edelmetaal Waarborg Nederland B.V. is een privaatrechtelijke deeltijd Zelfstandig Bestuursorgaan en is aangewezen voor de uitvoering van de wettelijke taken onder de Waarborgwet 2019. De Zelfstandig Bestuursorgaan valt onder de reikwijdte van de Kaderwet Zelfstandige Bestuursorganen en genereert een omzet uit wettelijke en niet-wettelijke taken. In 2021 genereerden Edelmetaal Waarborg Nederland B.V. en WaarborgHolland gezamenlijk ongeveer € 1 mln aan omzet door middel van economische (niet-wettelijke) activiteiten.</p> <p>Edelmetaal Waarborg Nederland en WaarborgHolland zijn beide privaatrechtelijke deeltijd Zelfstandige Bestuursorganen. Dit zijn marktpartijen en voeren de aan hen aangewezen wettelijke taken uit. Andere marktpartijen die voldoen aan alle vereisten voor aanwijzing kunnen de minister verzoeken om zich te laten aanwijzen voor deze werkzaamheden. De niet-wettelijke omzet van de twee deeltijd</p>

	Zelfstandige Bestuursorganen betreft economische activiteiten die ook door andere (niet-aangewezen) marktpartijen uitgevoerd worden, zoals bijvoorbeeld het ingraveren van edelmetalen voorwerpen door juweliers.
Kamer van Koophandel:	Kamer van Koophandel (KVK) voert geen commerciële activiteiten uit, maar genereert wel omzet op basis van wettelijk vastgelegde tarieven voor het uitvoeren van wettelijke taken. Deze activiteiten worden niet door marktpartijen uitgevoerd. De totale omzet hiervan bedraagt €93,4 mln in 2021. Zie beantwoording vraag 73 voor een nadere uitsplitsing van de omzet.
Nederlandse Emissieautoriteit:	NEa heeft geen omzet gegeneerd en voert dus ook geen economische activiteiten uit die door marktpartijen uitgevoerd kunnen worden.
Raad voor de Accreditatie:	De Stichting Raad voor Accreditatie ("RvA") is een privaatrechtelijke Zelfstandig Bestuursorgaan zonder winstdoelstelling. De RvA voert geen economische activiteiten uit en heeft dus geen omzet uit economische activiteiten. De Raad voor Accreditatie is in Nederland aangewezen als enige nationale accreditatie-instantie. De RvA voert geen activiteiten uit die ook door andere marktpartijen worden uitgevoerd.
Bestuur Autoriteit Consument en Markt:	Het Zelfstandig Bestuursorgaan bestuur ACM wordt op basis van de Regeling doorberekening kosten ACM wel deels gefinancierd door de markt, maar dit is niet vanwege de uitvoering van economische activiteiten.
Instituut Mijnbouwschade Groningen:	IMG heeft geen omzet gegeneerd en voert dus ook geen economische activiteiten uit die door marktpartijen uitgevoerd kunnen worden.
TNO:	Van de € 559 mln omzet die TNO in 2021 heeft gerealiseerd was € 181 mln als economische activiteit in de vorm van contractresearch.
De in het kader van de Metrologiewet art. 11 en 12 aangewezen instanties en erkende keurders	EZK heeft 5 instanties aangewezen voor het doen van conformiteitsbeoordelingen aan meetinstrumenten. Dat zijn NMi-Certin, SGS Nederland, KEMA, KIWA en Kalibra International. Dit zijn private deeltijd-Zelfstandige Bestuursorganen die niet onder de Kaderwet Zelfstandige Bestuursorganen vallen. Informatie over de omzet en welk deel wordt gegeneerd door middel van de wettelijke taak is onbekend. De aangewezen deeltijd-Zelfstandige Bestuursorganen zijn marktpartijen. Het staat marktpartijen vrij om zich te laten aanwijzen

	voor deze taak, uiteraard als zij aan alle eisen voldoen.
--	---

8

Hoeveel geld is in 2021 uitgegeven aan de ontwikkeling van duurzaam toerisme op de BES-eilanden?

Antwoord

Er is in 2021 € 0,03 miljoen uitgegeven aan de ontwikkeling van duurzaam toerisme op de BES-eilanden. Het gaat om een subsidie aan de Kamer van Koophandel Bonaire voor de ontwikkeling van de Blue Destination certificering. Tevens heeft de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) in opdracht van EZK enkele activiteiten uitgevoerd. Dit betreft de publicatie 2022 in Kust&Zee Gids (€ 0,04 miljoen) en de inzet voor het thema duurzaam toerisme (Blue Destination Certificering, Community Based Toerisme voorbereiding op studie) wat neerkomt op circa € 0,03 miljoen.

9

Kunt u exact aangeven hoeveel euro van de gerealiseerde uitgaven voor beleidsartikel 5, Een veilig Groningen met perspectief (€ 1.036,5 miljoen) bij gedupeerden terecht is gekomen? Hoeveel euro is uitgegeven aan uitvoeringskosten?

Antwoord

Van de gerealiseerde uitgaven is in 2021 € 746 miljoen direct bij gedupeerden terechtgekomen, via de uitkering van schadevergoeding voor fysieke schade, voor waardedaling of immateriële schade, via de waardevermeerderingsregeling en het mkb-programma. Zie onderstaande tabel.

Bedragen x € 1.000	
Schadevergoedingen fysieke schade	309.843
Schadevergoedingen waardedaling	295.460
Schadevergoedingen immateriële schade	506
Waardevermeerderingsregeling	138.020
mkb-programma	2.200
Totaal	746.029

De uitvoeringskosten bedroegen € 281,3 miljoen. De overige circa € 9 miljoen aan uitgaven die niet direct bij gedupeerden terecht komen én geen uitvoeringskosten zijn, zijn bijvoorbeeld een opdracht aan TNO voor de uitvoering van een seismische dreigings- en risicoanalyse (SDRA).

10

Hoeveel hadden de gerealiseerde ontvangsten voor beleidsartikel 5, Een veilig Groningen met perspectief, (€ 191,2 mln) bedragen wanneer de NAM niet had geweigerd een deel van de rekeningen te betalen? Hoe hoog is het totale bedrag inmiddels waarover een conflict is met de NAM?

Antwoord

Voor de uitgaven voor schade geldt dat NAM alle in rekening gebrachte kosten betaald heeft. Een deel van de verwachte ontvangsten over 2021 is uitgesteld,

omdat zorgvuldige onderbouwing van heffingsbesluiten meer tijd vergt dan eerder verwacht. Als gevolg daarvan zijn de ontvangsten in 2021 op beleidsartikel 5 van de EZK-begroting lager uitgevallen. U bent hierover bij de tweede suppletoire begroting van EZK geïnformeerd (Kamerstuk 35 975 XIII, nr. 2).

NAM betwist tot nu toe alle bij NAM in rekening gebrachte kosten voor de schadeafhandeling door de Tijdelijke Commissie Mijnbouwschade Groningen (TCMG) en de versterkingsoperatie. Voor de schadeafhandeling tijdens de TCMG-periode is € 420 miljoen bij NAM in rekening gebracht. Voor de versterkingsoperatie is in totaal € 560,8 miljoen bij NAM in rekening gebracht. Omdat NAM vijf facturen inzake de versterkingsoperatie slechts gedeeltelijk heeft voldaan (60%), staat hiervan op dit moment nog € 188 miljoen open bij NAM.

Daarnaast is NAM pro forma in bezwaar gegaan tegen de heffing voor de kosten die zijn gemaakt voor de schadeafhandeling door het IMG over het derde kwartaal van 2020. Deze heffing bedraagt bijna € 116 miljoen. U bent hierover begin dit jaar en vorig jaar over geïnformeerd (Kamerstuk 33 529, nr. 866 en Kamerstuk 33 529, nr. 947).

11

Hoeveel geld zit er nog in de SDE++ ?

Antwoord

Inclusief de middelen uit de begrotingsreserve duurzame energie en klimaattransitie is er in de meerjarencijfers in de periode 2021-2032 € 45,4 miljard beschikbaar voor uitgaven voor de SDE, de SDE+, de SDE++, de HER+ en de ISDE, alsmede voor de uitvoeringskosten van deze duurzame energietransitieregelingen. Deze beschikbare middelen zijn gebaseerd op:

- De bij het Energieakkoord gemaakte raming van de benodigde kasmiddelen voor de doelstellingen van 14% duurzame energie in 2020 en 16% in 2023;
- De middelen die in het kader van het Klimaatakkoord meerjarig zijn toegevoegd;
- De middelen die na 2022 conform de afspraak in de startnota van het kabinet Rutte-III meerjarig uit de begrotingsreserve duurzame energie aan het SDE+-budget zijn toegevoegd.

Specifiek voor de SDE++ is voor 2022 t/m 2032 € 8,8 miljard beschikbaar voor de uitgaven onder de SDE++-regeling.

12

Waar ligt het aan dat de ISDE, DEI+ en de garantieregeling aardwarmte alle drie minder verplichtingen zijn aangegaan dan geraamd? Kunt u dit apart toelichten per regeling?

Antwoord

- ISDE: Gedurende de looptijd van de ISDE in 2021 heeft het kabinet aangekondigd dat de subsidiebedragen voor de verschillende maatregelen per 2022 met gemiddeld 50% omhoog zouden gaan. Waarschijnlijk heeft dit ertoe geleid dat mensen die in 2021 van plan waren subsidie aan te vragen, hiermee hebben gewacht tot 2022. Dit is naar verwachting de belangrijkste reden voor de onderuitputting van de ISDE.
- Garantieregeling aardwarmte: Het doel van de garantieregeling voor geothermie is het afdekken van het geologisch risico voor het geval dat het

boren van putten voor geothermie niet succesvol is. Geothermiebedrijven kunnen indien gewenst gebruik maken van deze regeling. Op basis van het te verwachten aantal nieuwe geothermieputten wordt voor de looptijd van de regeling een budget gereserveerd. In 2021 is weinig gebruikgemaakt van de garantieregeling mede omdat in de afgelopen jaren er steeds meer boringen gezet zijn zonder gebruikmaking van de garantieregeling. Dit omdat de meeste van deze recente boringen zijn gezet in gebieden, waar al eerder geothermieprojecten zijn ontwikkeld en dus de kennis van de ondergrond groot is. Omdat geothermieprojecten in de toekomst steeds meer zullen plaatsvinden in gebieden met slecht bekende ondergrond, is de verwachting dat het gebruik van de garantieregeling zal toenemen.

- DEI+: Het verschil van ruim € 14 miljoen is te verklaren door mutaties die zich gaande 2021 hebben voorgedaan. Deze zijn in het jaarverslag op pagina 98 beschreven en staan hieronder in tabelvorm. Na het verrekenen van de mutaties is het verschil gering.

Begroot budget (x1000)	€ 67.232
Kasbijdrage voor co-financiering Innovation Fund (€ 50 mln)	€ 5.000
Kasbijdrage vanuit art. 2	€ 6.700
Kasbijdrage BZK	€ 400
kasonttrekking handhaving energiebesparing naar begroting I&W	€ -4.900
kasonttrekking opschalingsinstrument waterstof	€ -21.700
Beschikbaar voor realisatie	€ 52.732
Gerealiseerd in 2021	€ 53.144
Verschil	€ 412

13

Hoeveel subsidie is er afgelopen jaar versterkt aan huishoudens voor verduurzaming? Wat was het gemiddelde inkomen van huishoudens die gebruik maakten van deze subsidie?

Antwoord

In 2021 is er vanuit de ISDE-regeling in totaal € 79,2 miljoen subsidie verstrekt, die is aangevraagd door eigenaar-bewoners. Het gaat daarbij om € 56,2 miljoen voor isolatiemaatregelen, € 19,9 miljoen voor warmtepompen en € 3,1 miljoen voor zonneboilers. Omdat de subsidie voor iedereen toegankelijk is, vraagt RVO niet om informatie over het inkomen van een aanvrager. Het gemiddelde inkomen van de aanvragers is daarom niet bekend.

14

Hoe vaak is er afgelopen jaar gebruikt gemaakt van de subsidie om een warmtepomp aan te schaffen? Wat was het gemiddelde inkomen van deze huishoudens?

Antwoord

In 2021 is voor 11.195 warmtepompen subsidie aangevraagd door particulieren (eigenaar-bewoners). Dit komt neer op een totaalbedrag van circa € 19,9 miljoen aan subsidie. Door zakelijke gebruikers is voor 5439 warmtepompen subsidie

aangevraagd voor een totaalbedrag van circa € 14,4 miljoen. Omdat de subsidie voor iedereen toegankelijk is, vraagt RVO niet om informatie over het inkomen van een aanvrager. Het gemiddelde inkomen van de aanvragers is daarom niet bekend.

15

Hoeveel extra CO₂-reductie levert het aanvullende pakket van bijna € 7 miljard?

Antwoord

Het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) heeft bij de KEV2021 een eerste indicatie gegeven van het mogelijke effect van de maatregelen uit dit pakket. Als we naar het geheel van de klimaat- en energiemaatregelen uit de miljoenennota 2022 kijken dan zou dat in aanvulling op de raming uit de KEV 2021 in potentie leiden tot een extra emissiereductie in 2030 van maximaal enkele megatonnen CO₂.

16

Hoeveel subsidie ontvangen de tien meest vervuilende bedrijven van Nederland afgelopen jaar?

Antwoord

In 2021 hebben de 10 bedrijven uit de industrie met de meeste CO₂-emissie subsidiebeschikkingen ontvangen op grond van regelingen gericht op duurzame innovatie en opschaling. Voor de SDE is daarvoor berekend wat de uitbetaling is geweest in 2021. Daarnaast ontvingen zij een fiscale tegemoetkoming op grond van de Energie Investerings Aftrek (EIA). Het totale subsidiebedrag over 2021 voor deze 10 bedrijven bedraagt € 22,6 miljoen.

17

Hoeveel subsidie om te verduurzamen is afgelopen jaar verstrekt aan het bedrijfsleven?

Antwoord

In 2021 hebben de bedrijven uit de industrie subsidiebeschikkingen ontvangen op grond van regelingen gericht op duurzame innovatie en opschaling. Daarnaast ontvingen bedrijven in de industrie een fiscale tegemoetkoming op grond van de EIA. Het totale subsidiebedrag over 2021 voor bedrijven uit de Industrie bedraagt € 255,3 miljoen. Dit is exclusief de uitbetaling in 2021 voor de SDE. Deze cijfers komen medio dit jaar beschikbaar via de Klimaatmonitor en zullen aan de Tweede kamer worden nagezonden. De doelgroep bestaat uit ongeveer 3000 bedrijven uit de industrie dus exclusief landbouw en energiebedrijven.

18

Wanneer kan de stikstofinstallatie in gebruik worden genomen? Op welke datum kan er zekerheid worden gegeven of 2021/2022 daadwerkelijk het laatste reguliere gasjaar wordt?

Antwoord

Zoals aangegeven in de brief van de staatssecretaris Mijnbouw aan uw Kamer van 19 mei jl. heeft Gasunie Transport Services (GTS) aangegeven dat haar nieuwe verwachting is dat de installatie in Zuidbroek in september 2022 kan worden opgeleverd, maar dat die planning nog forse inspanningen vergt (Kamerstuk

33 529, nr. 1025). Het is de verwachting dat het Groningenveld het komende gasjaar (1 oktober 2022 – 30 september 2023) op de waakvlam zal komen te staan. Het winningsniveau is volgend gasjaar dus minimaal, maar kan door de vertraging van Zuidbroek beperkt hoger uitvallen. Zolang de installatie in Zuidbroek nog niet bewezen heeft naar behoren te kunnen functioneren, kan het kabinet geen absolute zekerheid geven. Daarnaast brengt de oorlog in Oekraïne onzekerheid met zich mee. Zoals aangegeven in de hiervoor genoemde brief aan uw Kamer zijn er gesprekken met GTS onder andere om te bezien of de installatie toch sneller kan worden opgeleverd.

19

Hoeveel schademeldingen zijn er in het verleden gedaan rondom de gasopslag Grijpskerk? Hoeveel het afgelopen jaar? Hoeveel van deze meldingen zijn toegekend?

Antwoord

Het gebied rond Grijpskerk ligt in het effectgebied van het bewijsvermoeden waarvan de grens is bepaald door de zwaarste beving veroorzaakt door het Groningenveld (Huizinge). In het verleden is er één aardbeving geweest, in 2015 met een sterkte van 1.5 op de schaal van Richter, veroorzaakt door de gasopslag in Grijpskerk. Dit betekent dat aanvragen rondom de gasopslag Grijpskerk vrijwel alle zien op de effecten van bevingen veroorzaakt door het Groningenveld. Het totaal aantal schademeldingen voor fysieke schade rondom de gasopslag Grijpskerk bij het IMG is circa 1.150. In circa 990 gevallen betrof dit een aanvraag voor de maatwerkprocedure en in 160 gevallen een aanvraag voor de vaste vergoeding. In 2021 kwamen in totaal 355 schademeldingen voor fysieke schade binnen bij het IMG (290 meldingen maatwerk, 65 vaste vergoeding). Er zijn in totaal 955 besluiten genomen (742 maatwerk, 213 vaste vergoeding), met in 885 gevallen een toekenning (683 maatwerk, 202 vaste vergoeding). Het verschil tussen het aantal schademeldingen en aantal besluiten geeft niet het aantal actieve dossiers weer. Een schademelding kan bijvoorbeeld ook ingetrokken zijn of samengevoegd worden.

20

Welk deel van de 309,8 mln die uitgekeerd is aan vergoedingen van fysieke schade ging naar schade aan hoeveel monumenten? Welk deel hiervan ging naar hoeveel ondernemers? Welk deel hiervan ging naar hoeveel agrariërs? Hoeveel schades aan mestkelders zijn toegekend?

Antwoord

Het IMG merkt schade aan bijvoorbeeld monumenten of agrarische bedrijven aan als zogenoemde “special-dossiers”, dit gezien het specifieke karakter van het object waar schade wordt gemeld. Een dergelijk special-dossier kan meerdere kenmerken hebben. Zo kan een dossier onder meerdere categorieën vallen (een euro uitgekeerd in een dossier dat bijvoorbeeld zowel onder erfgoed als Mkb valt, wordt in beide categorieën geteld). In 2021 is circa €19.8 mln. uitgekeerd aan dossiers aangemerkt als erfgoed, €19.9 mln. aan Mkb'ers en circa €9.4 mln. aan agrariërs. In oktober 2021 is het IMG gestart met de afhandeling van schade aan mestkelders. Dit heeft in 2021 nog niet tot schadevergoeding geleid. Wel is inmiddels een schadedeskundige toegewezen die de schade aan de betreffende mestkelder onderzoekt en adviseert aan het IMG. Binnen de vaste vergoeding wordt er geen onderscheid gemaakt tussen reguliere dossiers en special-dossiers,

daar er geen inhoudelijke beoordeling middels een maatwerkprocedure plaatsvindt.

21

Ons kenmerk
FEZ / 22231913

Kunt u in een tabel per maand aangeven hoeveel schademeldingen het IMG heeft afgehandeld sinds de diverse wijzigingen die per 1 juli 2021 in de schadeafhandeling zijn doorgevoerd? Kunt u in een tabel per maand aangeven welk deel van de schademeldingen geheel of gedeeltelijk is afgewezen? Kunt u in een tabel per maand aangeven wat de gemiddelde doorlooptijd van schademeldingen was? Kunt u in een tabel per maand aangeven wat het gemiddelde uitgekeerde schadebedrag was?

Antwoord

Sinds 1 juli 2021 worden schaderapporten beoordeeld met behulp van het nieuwe beoordelingskader, waarbij er in juli sprake was van een overgangsfase. Per 1 juli heeft het IMG circa 7.000 besluiten met een toekenning genomen en circa 1.400 besluiten betrof een afwijzing. In circa 3.000 gevallen betreft het dossiers die bijvoorbeeld zijn ingetrokken of samengevoegd. De doorlooptijd van dossiers is het aantal dagen tussen indieningsdatum en afrondingsdatum van schademeldingen voor dossiers die in een bepaalde maand zijn afgerond.

2021 - maand	Afgewezen	Toegekend	Gemiddeld schadebedrag	Gemiddelde doorlooptijd in dagen
Juli	53	626	€7.646	120
Augustus	181	878	€5.348	143
September	178	765	€5.903	171
Oktober	234	771	€6.133	203
November	354	1.710	€5.888	196
December	368	2.198	€4.955	160
Totaal	1.368	6.948	€5.712	170

22

Ten aanzien van de schademeldingen die tot 1 juli 2021 stillagen 2.000 schademeldingen, is inmiddels in de zaken die tot 1 juli 2021 al deze zaken een beslissing genomen? Hoeveel schademeldingen zijn er afgewezen? Met welke redenen? Hoeveel meldingen zijn er geheel toegekend? Hoeveel gedeeltelijk?

Antwoord

Bij een aantal schademelders was twijfel ontstaan over de mogelijkheid van mijnbouwschade. Hun woningen zijn gelegen buiten het gebied waar bevingen nog schade kunnen veroorzaken. Maar ze lagen wel in een gebied waar eventuele invloed van diepe bodemdaling niet kon worden uitgesloten. In afwachting van nader onderzoek heeft het IMG deze meldingen tijdelijk on hold gezet.

Van de circa 1.800 openstaande aanvragen liggen circa 300 aanvragen binnen het gebied waarvan nu duidelijk is dat sprake kan zijn van effecten van (indirecte) diepe bodemdaling- en stijging. Voor de overige groep zijn inmiddels afwijzingen verstuurd. Ongeveer de helft van de 300 openstaande aanvragen in dit gebied heeft inmiddels gekozen voor de vaste vergoeding, waarvan een derde reeds een positief besluit heeft ontvangen. Het IMG werkt op dit moment aan een werkwijze voor de beoordeling van de dossiers in deze gebieden in de maatwerkprocedure.

23

Hoeveel aanvragen zijn reeds toegekend voor het uitkeren van vergoedingen voor immateriële schade door het IMG vanaf 15 november 2021? In hoeveel aanvragen is sprake van zeer ernstige persoonsaantasting (categorie D)? In hoeveel aanvragen is sprake van ernstige persoonsaantasting (categorie C)? In hoeveel aanvragen is sprake van een persoonsaantasting (categorie B)? In hoeveel aanvragen is sprake van geen persoonsaantasting (categorie A)?

Antwoord

Sinds de start van de regeling voor immateriële schade heeft het IMG circa 8500 aanvragen ontvangen, waarvan gemiddeld 1,5 aanvraag per adres. Er zijn circa 3400 besluiten genomen, waarvan 83% een toewijzing betreft. Ruim 88% vult de aanvullende vragenlijst m.b.t. de persoonlijke impact analyse (PIA) in. Van het totaal aantal besluiten ontving circa 33% 1.500 euro, 38% 3.000, 14% 5.000 en 14% ontving geen vergoeding. In minder dan 1% van de gevallen gaat het om een maatwerkaanpak (>5.000 euro).

24

Hoeveel gedupeerden hebben in 2021 bezwaar gemaakt tegen een besluit van IMG? Hoeveel zijn er behandeld in de reguliere procedure? In hoeveel daarvan is de gedupeerde geheel in het gelijk gesteld? In hoeveel zaken is het bezwaar van de gedupeerde gedeeltelijk in het gelijk gesteld? In hoeveel zaken is het bezwaar van de gedupeerde geheel afgewezen?

Hoeveel zijn er behandeld door de bezwaaradviescommissie? Is hierin een toename of afname te zien ten opzichte van eerdere jaren? In hoeveel daarvan is de gedupeerde geheel in het gelijk gesteld? In hoeveel zaken is het bezwaar van de gedupeerde gedeeltelijk in het gelijk gesteld? In hoeveel zaken is het bezwaar van de gedupeerde geheel afgewezen?

Antwoord

In 2021 ontving het IMG 2.274 bezwaren voor een besluit voor vergoeding van fysieke schade. Het IMG heeft in 2021 in totaal 1.583 bezwaren afgehandeld. In circa 40% van de gevallen werd het bezwaar geheel of gedeeltelijk gegrond verklaard. In circa 45% is het bezwaar ongegrond verklaard. De overige groep behelst bezwaren die om andere (proces)redenen niet in voorgenoemde groepen vallen, bijvoorbeeld doordat bezwaren zijn ingetrokken, niet-ontvankelijk zijn of anderszins worden doorgestuurd.

In 2021 zijn er circa 530 bezwaren in behandeling bij de bezwaaradviescommissie, waarvan circa 170 in 2021 zijn afgehandeld. Het IMG heeft de laatste jaren meer ingezet op laagdrempelige en snellere afhandeling van bezwaren op ambtelijk niveau. In vergelijking tot de jaren 2020 en 2019 is daarom een afname te zien in

het aantal dossiers dat via de bezwaaradviescommissie afgehandeld wordt en een toename op behandeling op ambtelijk niveau. Van het totaal aantal bezwaren afgehandeld door de bezwaaradviescommissie in 2021 is circa 40% geheel of gedeeltelijk gegrond en circa 50% ongegrond verklaard.

25

Hoeveel gedupeerden hebben na de beslissing op bezwaar beroep ingesteld bij de rechtbank Noord-Nederland? Is hierin een toename of afname te zien ten opzichte van eerdere jaren?

Antwoord

In 2021 zijn er 194 beroepen ingesteld. In die aantallen zitten ook beroepen over het niet tijdig beslissen, welke niet zien op een inhoudelijke beslissing op bezwaar ten aanzien van fysieke schade. In 2020 is er 59 keer beroep ingesteld tegen een beslissing op bezwaar van het IMG. Het aantal ingestelde beroepen in 2021 is hoger dan in 2020. Of er sprake is van een trend is op basis van deze gegevens niet te zeggen. Ten opzichte van het totaal aantal afgehandelde schademeldingen betreft het aantal beroepen zo'n 5 promille (0,5%).

26

Hoe vaak heeft het IMG in 2021 de verschillende termijnen, voor o.a. reactie en uitbetaling, overschreden?

Antwoord

Het IMG houdt hierover geen specifieke informatie bij.

27

Hoeveel gedupeerden hebben in 2021 een vergoeding materiële gevolgschade aangevraagd? Hoeveel aanvragen zijn goedgekeurd? Hoeveel zijn er afgewezen? Hoeveel is hier aan uitgegeven?

Antwoord

Het IMG houdt hierover geen specifieke informatie bij.

28

Hoe groot is de formatie van het IMG? Hoeveel juristen zijn er in dienst? Welk bedrag is er in 2021 uitgegeven aan externe inhuur? Welk bedrag is er in 2021 uitgegeven aan externe inhuur van juristen en advocaten?

Antwoord

De grootte van de formatie van het IMG in 2021 betreft circa 694 FTE (bestaande uit vaste en tijdelijke medewerkers). Hiervan is het gemiddelde FTE juristen die ook juridisch werk verrichten 65 FTE.
In 2021 is circa € 44.2 mln. besteed aan externe inhuur, waarvan circa € 4.8 mln. in 2021 aan externe inhuur van advocaten is uitgegeven.

29

Hoeveel bewoners is in 2021 duidelijkheid geboden over de noodzaak van het versterken van hun gebouw? Hoeveel daarvan zijn onderdeel van de typologie-aanpak? Hoeveel bewoners hebben nog geen duidelijkheid over de noodzaak van het versterken van hun gebouw? Met andere woorden is aan de belofte van de minister om voor 1 mei alle bewoners duidelijkheid te geven voldaan?

Antwoord

In 2021 hebben 3657 bewoners duidelijkheid gekregen over de noodzaak van het versterken van hun gebouw. Daarvan zijn 927 adressen opgenomen en beoordeeld via de typologie-aanpak. Op 1 mei 2022 wachtten nog 10.098 bewoners op een beoordeling van hun woning. Met de motie-Segers c.s. heeft uw Kamer in februari verzocht om binnen een half jaar alle inwoners binnen de versterkingsopgave duidelijkheid te geven over de planning van veiligheidsbeoordelingen. De Nationaal Coördinator Groningen (NCG) stuurt bewoners die nog geen duidelijkheid hebben, medio juni een brief over de planning van de beoordeling van hun adres, en geeft op die manier uitvoering aan deze motie.

Ons kenmerk
FEZ / 22231913

30

Hoeveel projecten zijn d.m.v. MKB!dee gefinancierd?

Antwoord

Vanuit MKB!dee zijn 169 projecten gefinancierd.

31

Hoeveel ondernemers en midden kleinbedrijven worden door het 'netwerk' van MKB!dee bereikt?

Antwoord

Ruim 400 mkb-bedrijven zijn of waren (afhankelijk van of het project al is afgerond) deelnemer in een MKB!dee.

32

Wat is de verwachting van de Nederlandse positie in de genoemde ranglijsten wanneer er minder zeekabels aan land zullen komen in Nederland?

Antwoord

In de genoemde ranglijst – de *Digital Economy and Society Index (DESI)* – is de aanlanding van zeekabels geen factor die wordt meegewogen. De DESI kijkt naar de beschikbaarheid, het gebruik en het prijsniveau van internet via de vaste en mobiele telecomnetwerken in een lidstaat. De mate waarin nieuwe zeekabels aanlanden en/of bestaande zeekabels worden vervangen heeft dus geen directe invloed op de Nederlandse positie op deze ranglijst. Dit laat onverlet dat zeekabels belangrijk zijn voor de Nederlandse positie als digitaal knooppunt in Europa. De Kamer is in de brief van 6 december 2021 geïnformeerd over de ontwikkelingen rond zeekabels¹. In het afgelopen jaar zijn drie nieuwe zeekabels aangelegd en/of aangekondigd.

33

Gebuikt het ministerie of uitvoeringsinstanties algoritmen bij de uitvoering van het werk? Kunt u een limitatieve lijst geven?

Antwoord

Binnen het ministerie van EZK en bij de uitvoerende organisaties wordt gewerkt met verschillende algoritmes. EZK beschikt niet over een limitatieve lijst van deze algoritmes. Om de transparantie over algoritmes te vergroten is het ministerie van

¹ Kamerstuk 26 643, nr. 802.

EZK aangesloten bij het initiatief van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) wat terug te vinden is in Kamerstuk 26 643, nr. 842 'Hoofdlijnen beleid voor digitalisering'. Hierin wordt inspiratie geput uit enkele algoritmeregisters die al openbaar zijn bij een aantal gemeenten.

34

Hoeveel geld is op dit moment nog gereserveerd voor Fieldlab evenementen en café's?

Antwoord

Momenteel is er € 2,736 miljoen gereserveerd voor Fieldlab Evenementen en € 35.000 voor Fieldlab Cafe's. Ik ben in overleg met TNO of en zo ja hoe deze middelen doelmatig besteed kunnen worden.

35

Welke activiteiten en/of onderzoeken zijn door Fieldlab Evenementen en Fieldlab Café uitgevoerd in 2021?

Antwoord

Voor het Fieldlab 'Evenementen' is onderzoek uitgevoerd om het risicomodel voor de inschatting van de risico's bij evenementen verder uit te werken en voor eenieder via een digitaal kenniscentrum openbaar te maken. Tevens zijn er drie onderzoekslijnen voor de wat langere termijn opgezet en is een start gemaakt met de onderliggende onderzoeksprogramma's:

1. Kennisverrijking. Dit betreft de verdere uitwerking van het risicomodel om dit verder te verwerken en te verfijnen.
2. Bezoekersstromen. Uit de praktijkprojecten blijkt dat minder contacten tot een lager risico's leidt. In dit onderzoek wordt onderzocht hoe dit in de praktijk kan worden geïmplementeerd waardoor er verantwoord evenementen kunnen plaats vinden.
3. Innovatie. Hoe kan digitale technologie bijdragen om de sector weerbaarder en wendbaarder te maken.

Het kabinet stuurt voor de zomer een reactie op dit Fieldlab naar de Kamer.

In het Fieldlab 'Cafés' heeft TNO onderzoek gedaan naar de naleving van door de overheid geformuleerde coronamaatregelen binnen vijf cafés. Het experiment van dit FieldLab heeft van 14 tot en met 17 april 2021 plaatsgevonden in de binnenstad van Utrecht. De uitkomsten van dit onderzoek zijn op 27 mei 2021 met uw Kamer gedeeld (Kamerstuk 25 293, nr. 1275). Een kabinetsreactie op dit Fieldlab volgt nog.

36

Zijn er op ICT-systemen en het verwerken van data binnen het ministerie en/of bij uitvoeringsinstanties Privacy Impact Analyses (PIA) of Gegevensbeschermingeffectbeoordeling (GEB) uitgevoerd in 2021? Kunt u deze rapportages naar de Kamer zenden?

Antwoord

Door EZK en haar uitvoeringsorganisaties zijn in 2021 verschillende PIA's/GEB uitgevoerd op allerlei ICT-informatiesystemen. Indien gewenst kunnen deze PIA's, met het oog op de nationale veiligheid, op locatie worden ingezien.

37

Hoe is de Chief Information Officer bij het ministerie gepositioneerd?

Antwoord

Binnen het Ministerie van EZK wordt de rol van CIO ingevuld door de plaatsvervangend secretaris-generaal.

Ons kenmerk
FEZ / 22231913

38

Welke gevolgen kan AI en de snelle uitbreiding van AI hebben op het stroomnet en datagebruik in Nederland?

Antwoord

- Een inschatting van de impact van AI op de belasting van het stroomnet is niet goed mogelijk.
- AI is één van de vele opkomende en innovatieve toepassingen in ontwikkeling. Toenemend datagebruik hangt samen met grootschalig gebruik van tal van toepassingen die relevant zijn voor de digitale transitie, zoals bijvoorbeeld financiële transacties, dataopslag in de cloud, gaming, breedbandtoepassingen en werken op afstand.
- Bovendien maken ondernemingen en burgers in Nederland ook gebruik van data en stroom in andere landen en dat gebeurt andersom ook.
- Daarbij komt dat AI op termijn ook kan bijdragen aan efficiënter gebruik van duurzame energiebronnen en decentrale (stroom)netwerken, bijvoorbeeld bij smart grids, die nog sterk in ontwikkeling zijn.

39

Welke economische activiteiten heeft VSL in 2021 uitgevoerd en hoeveel omzet is daarmee gegenereerd?

Antwoord

VSL heeft in 2021 de volgende economische activiteiten uitgevoerd: het verzorgen van herleidbaarheid naar de nationale meetstandaarden voor de markt via kalibratiewerkzaamheden en het verschaffen van referentiematerialen. Tevens het adviseren aan marktpartijen op het gebied van nauwkeurig meten. De omzet die daarmee werd gegenereerd was € 5,2 miljoen.

40

In hoeverre heeft het Missiegedreven Topsectoren- en Innovatiebeleid in 2021-2022 geleid tot betere aansluiting van het instrumentarium?

Antwoord

In 2019 is het Missiegedreven Topsectoren en Innovatiebeleid (MTIB) in samenwerking met de betrokken departementen opgezet. Door focus op vier brede maatschappelijke uitdagingen (Energietransitie en Duurzaamheid, Landbouw, Water en Voedsel, Gezondheid, en Zorg en Veiligheid) is de basis gelegd om de inzet van beleidsinstrumenten van de verschillende ministeries te richten op deze uitdagingen. Dit heeft er ook toe geleid dat kennisinstellingen, bedrijfsleven en andere overheden hun inzet op deze uitdagingen hebben vergroot. Op deze manier is een hefboom ontstaan op de departementale middelen. Via het Kennis en Innovatie Convenant (KIC) is de totale inzet van de partners in de Kennis en Innovatie-Agenda's in totaal circa 5 miljard Euro per jaar.

In 2021 is deze aanpak geëvalueerd door middel van een enquête onder de dertig publieke en private partijen die deelnemen in dit KIC. Daaruit bleek dat deze aanpak een stimulant vormt voor publiek-private samenwerking, ook over de sectoren heen. Ook gaven de deelnemers aan dat het MTIB sturend werkt op de inzet van de innovatie-instrumenten en innovatiebudgetten van deze partijen.

41

Hoeveel bedrijven worden door de WBSO ondersteund?

Antwoord

Het aantal bedrijven dat in 2021 gebruik heeft gemaakt van de WBSO bedroeg ruim 20.000. Dit betreft inhoudingsplichtigen en zelfstandigen.

42

Hoeveel geld is in totaal, via verschillende fondsen, subsidies, etc., in 2021 uitgegeven aan de verduurzaming van het mkb?

Antwoord

Deze informatie is niet aanwezig, omdat de meeste subsidies om te verduurzamen beschikbaar zijn voor het hele bedrijfsleven en niet specifiek voor mkb. Er wordt dus niet bijgehouden hoeveel van de subsidies naar mkb'ers gaan. Dit is het beeld van de beschikbare subsidies:

- Met de Subsidie Verduurzaming mkb kunnen met name kleine mkb'ers professioneel advies en ondersteuning inkopen bij het nemen van maatregelen om te verduurzamen.
- Er zijn diverse subsidies beschikbaar voor het nemen van maatregelen om te verduurzamen:
 - De Investeringssubsidie Duurzame Energie (ISDE), Energie-investeringsaftrek (EIA) en Stimulering Duurzame Energieproductie (SDE) voor energiebesparende maatregelen en het opwekken van duurzame energie.
 - De subsidieregeling Emissieloze Bedrijfsauto's (SEBA) voor emissieloze bestelwagens. Ook de Milieu-investeringsaftrek kan voor emissieloze bestelwagens worden gebruikt en voor andere innovatieve technieken.
 - De subsidie Versnelde Klimaatinvesteringen Industrie (VEKI) is beschikbaar voor industriële mkb'ers.

43

Hoeveel geld is in totaal, via verschillende fondsen, subsidies, etc., in 2021 uitgegeven aan de digitalisering van het mkb?

Antwoord

De totale uitgaven voor digitalisering mkb komen uit op € 6,4 miljoen. Deze zijn opgebouwd uit drie delen: 1) Programma Versnelling Digitalisering mkb (€ 1,4 miljoen), 2) Smart Industry (€ 0,5 miljoen), 3) DTC, cybersecurity (€ 4,5 miljoen). Kanttekening bij DTC cybersecurity is dat het zich niet alleen richt op het mkb, maar dit is wel de belangrijkste doelgroep.

44

Hoe wordt het mkb wegwijs gemaakt in de gewijzigde handelssituatie omtrent de sancties met betrekking tot Rusland?

Antwoord

Het mkb wordt op verschillende manieren geholpen om zich aan te passen aan de gewijzigde handelssituatie. In de eerste plaats kunnen zij terecht bij het ondernemersloket sancties Rusland bij RVO. RVO helpt het mkb met vragen en advies. Hiervoor werkt zij nauw samen met de betrokken departementen (BZ, EZK, LNV, FIN), uitvoeringsorganisaties (zoals de douane, NWWA en Kamer van Koophandel) en bedrijfsorganisaties (VNO-NCW en MKB Nederland). Advisering vindt plaats op zowel uitvraag als proactief via reguliere webinars en informatiesessies.

Daarnaast kunnen mkb'ers gebruik maken van diverse instrumenten. Zo is er de SIB-subsidie (Starters International Business), die het mkb helpt om buitenlandse markten te betreden. RVO betaalt hierbij 50% van de kosten, tot een maximum van € 2.500, die mkb'ers maken om coaches of buitenlandse experts in te huren of om deel te nemen aan beurzen in het buitenland. RVO biedt ook accountgesprekken aan die getroffen ondernemers koppelt aan regionale publieke partners, zoals Regionale Ontwikkelingsmaatschappijen, via het samenwerkingsverband Trade and Innovate NL. Ook zijn er gratis marktverkenningen en landenvergelijkingen beschikbaar, en helpt RVO het mkb met het vinden van geschikte buitenlandse zakenpartners via het programma "Zakenpartnersupport Op Maat".

Tot slot kunnen mkb'ers ook aanspraak maken op bestaande ondersteuningsinstrumenten indien zij garanties of liquiditeit nodig hebben. Hiervoor bestaan onder andere de Borgstelling mkb-kredieten (BMKB) en de Garantie Ondernemingsfinanciering.

45

Hoeveel geld uit overheidsregelingen is in 2021 door het mkb gebruikt voor financieringsvraagstukken?

Antwoord

Het antwoord op deze vraag beperkt zich tot de garantieregelingen op de EZK begroting, zoals de BMKB en GO, Qredits en het Dutch Alternative Credit Instrument (DACI). Hieronder wordt ingegaan op de financieringsregelingen binnen het Toekomstfonds welke zich meer richten op innovatieve bedrijven.

- Vanuit DACI is er voor € 40 miljoen toegekend aan alternatieve financiers voor het investeren in bedrijven.
- Qredits heeft in 2021 voor € 64 miljoen gefinancierd aan kleine ondernemingen en nog eens € 21,6 miljoen aan overbruggingskredieten.
- Vanuit de BMKB is voor € 334 miljoen aan garanties vertrekt aan mkb. Vanuit de BMKB-C en de KKC was dit €47 respectievelijk € 27 miljoen.
- Vanuit de GO en de GO-C is €173,5 respectievelijk € 101,60 miljoen aan garanties vertrekt.
- Vanuit de Groeifaciliteit is er voor € 10,4 miljoen aan garanties afgegeven voor een totale financiering aan bedrijven van € 20,8 miljoen.

46

Hoeveel geld is in totaal, via verschillende fondsen, subsidies, etc., in 2021 uitgegeven aan Startups?

Antwoord

Het antwoord op deze vraag is onder andere afhankelijk van welke definitie gebruikt wordt voor startups. We beperken ons in dit antwoord tot de belangrijkste financieringsregelingen voor innovatieve bedrijven in het Toekomstfonds.

- Vanuit de Seed Capital fondsen is in 2021 € 67 miljoen geïnvesteerd in bedrijven.
- Vanuit de Seed Business Angel fondsen is in ruim € 2 miljoen geïnvesteerd in bedrijven.
- Vanuit de Vroegefasefinanciering (VFF) regeling is ca. € 12 miljoen geïnvesteerd in vroege fase bedrijven en daarnaast is er ruim € 15 miljoen toegekend aan regionale financiers voor het financieren van vroege fase bedrijven.
- Vanuit het Innovatiekrediet is er in 2021 voor ruim € 45 miljoen aan kredieten toegekend aan bedrijven (klinisch en technisch).
- Vanuit de Thematische Technology Transfer (TTT) fondsen is er in 2021 voor € 3 miljoen toegekend aan bedrijven.
- Vanuit het programma Oncode is in 2021 voor ca. € 300.000 toegekend aan bedrijven.
- Vanuit het Dutch Future Fund is in 2021 voor € 82,8 miljoen geïnvesteerd in fondsen welke investeren in innovatieve bedrijven.
- Vanuit de fondsen onder de Dutch Venture initiatieven is tot en met 2021 in totaal € 323 miljoen geïnvesteerd in 373 start- en scale-ups.

47

Wat zijn de gemiddelde energielasten van verschillende type bedrijven, uitgesplitst in de prijs voor energie, ODE, energiebelasting, enzovoort, bijvoorbeeld voor een gemiddelde bakker, kantoorgebouw, chemiebedrijf, enzovoort?

Antwoord

In onderstaande tabel worden de gemiddeld optredende lasten die samenhangen met de Energiebelasting (EB) en Opslag Duurzame Energie- en klimaattransitie (ODE) in beeld gebracht voor 12 typen bedrijven en instellingen. De marktprijs van energie voor deze bedrijven kan niet in beeld worden gebracht aangezien informatie daarover op dit bedrijfsniveau ontbreekt. De marktprijzen die leveranciers in rekening brengen zijn zeer uiteenlopend en afhankelijk van energiecontracten die met leveranciers zijn afgesloten.

Hierbij is gebruik gemaakt van thans beschikbare gegevens over het gemiddeld energieverbruik van onderstaande bedrijfstypen op basis van CBS informatie. De daadwerkelijke EB- en ODE-bijdrage per bedrijf is afhankelijk van het feitelijke energieverbruik. Het gaat in deze cijferopstelling uitdrukkelijk om gemiddelde verbruikscijfers. Bedacht moet worden dat de spreiding binnen bedrijfstypen aanzienlijk kan zijn.

Gemiddelde lasten voor diverse typen bedrijven en instellingen (in € exclusief BTW)

	gem. gasverbruik	gem. elektriciteitsverbruik	gemiddelde lasten uit hoofde van EB en ODE tarieven 2021

	in m3	in kWh	euro, excl. BTW
Detailhandel non-food	2.384	12.749	2.070
Grootschalig bakkersbedrijf	4.738	43.669	5.958
Glastuinbouw zonder WKK	194.800	265.200	24.969
Voortgezet (speciaal) onderwijs	43.007	178.725	27.807
Verpleeg- of verzorgingstehuis	73.986	294.262	45.430
Grootschalige logistiek met koeling	36.641	1.690.784	79.859
Ziekenhuis	163.570	679.218	98.234
Papierindustrie	805.000	4.256.000	287.176
Zuivelindustrie	1.623.000	4.481.000	342.000
gem. verbruik Papier- en grafische industrie	277.000	861.000	117.132
gem. verbruik Voedings- en genotmiddelenindustrie	426.000	1.274.000	145.359
gem. verbruik Chemie en farmaceutische industrie	8.662.000	14.051.000	877.208

48

Wat zijn de inkomsten van de ODE, gasbelasting en elektriciteitsbelasting, opgesplitst per sector en opgesplitst per bedrijfsgrootte, zoals ook in het onderzoek van Milieudefensie is (<https://milieudefensie.nl/actueel/wob-onderzoek-mkb-betaalt-vergroening-zware-industrie>) gedaan?

Antwoord

Onderstaande tabel geeft de verdeling van de inkomsten voor ODE en energiebelasting (gasbelasting en elektriciteitsbelasting) naar sectoren en onderliggende bedrijfstakken voor de industrie. Een opsplitsing naar bedrijfsgrootte op grond van de beschikbare cijfers is niet bekend.

	2019	2020	2021
totaal EB en ODE	6697	6408	6962
waarvan bijdrage huishoudens (incl. belastingvermindering)	3195	2292	2406
waarvan bijdrage Bedrijven	3502	4116	4556
Verdere verdeling sector bedrijven			
<u>A Industrie</u>	<u>584</u>	<u>765</u>	<u>847</u>
wv. voedings- en genotmiddelenindustrie	184	236	261
wv. textiel-, kleding- en lederindustrie	24	28	31
wv. hout-, papier- en grafische industrie	44	57	62
wv. aardolie, chemische en farmaceutische industrie	110	168	185
wv. rubber- en kunststofproductindustrie	39	53	60
wv. bouwmaterialenindustrie	23	30	33
wv. basismetalenindustrie	0	0	0
wv. metaalproducten, machineindustrie, transportmiddelen	116	142	159
wv. overige industrie	46	51	57

<u>B Landbouw</u>	<u>386</u>	<u>462</u>	<u>491</u>
<u>C Dienstverlening</u>	<u>1954</u>	<u>2226</u>	<u>2478</u>
<u>D Overheid/onderwijs/zorg</u>	<u>577</u>	<u>664</u>	<u>740</u>

**Directie Financieel
Economische Zaken**

Ons kenmerk
FEZ / 22231913

49

Wat zijn de extra kosten in elektriciteitsinfrastructuur van de opschaling van zonen wind-op-land?

Antwoord

Het is niet exact te zeggen wat de bijdragen van zon- en wind op land is aan de kosten van elektriciteitsinfrastructuur.

50

Wat zijn de netinvesteringen in wind-op-zee? Hoe worden deze bekostigd?

Antwoord

Van de totale kosten voor het net op zee wordt een deel bekostigd door middel van een subsidie aan TenneT uit de middelen voor de SDEK. Dit betreft het net op zee voor de windparken in de windenergiegebieden Borssele en Hollandse Kust (zuid en noord) die in de periode tot en met 2023 worden aangelegd (en deels al in gebruik zijn) voor de afspraken uit het Energieakkoord (2013). Het net op zee voor de overige navolgende windparken wordt, overeenkomstig de afspraak in het Klimaatakkoord, bekostigd uit de nettarieven.

51

Wat bepaalt de grote schommeling in de raming van de verwachte uitstoot van broeikasgassen bij energiebedrijven in 2030?

Antwoord

De elektriciteitsmarkt is onderdeel van een sterk geïntegreerde Europese markt, waar van uur tot uur bepaald wordt welke Europese centrales op dat moment de elektriciteit tegen de laagste kosten kunnen leveren. Hoeveel elektriciteit er in een jaar in Nederland geproduceerd wordt, door welke centrales - en dus hoeveel uitstoot er is - hangt dus vooral af van de totale vraag in Europa en (de marginale kosten van) het Nederlandse aanbod ten opzichte van ander aanbod in Europa. Nieuwe inzichten in verwachtingen in marktomstandigheden (bijvoorbeeld input prijzen van kolen en gas) en veranderingen in beleid in de ons omringende landen (bijvoorbeeld meer wind/zon, uitfasering kolen of meer elektrificatie) leiden tot nieuwe ramingen van de nationale elektriciteitsproductie en het exportsaldo en van de nationale CO₂-uitstoot in 2030.

52

Hoeveel SDE++-beschikkingen zijn in 2021 aan mkb-bedrijven toegekend? Hoeveel aan grootbedrijven? Hoeveel aan energiecoöperaties?

Antwoord

RVO, die de regeling uitvoert, beoordeelt op dit moment nog een beperkt aantal ingediende aanvragen. Naar verwachting zal ik uw Kamer voor het zomerreces informeren over de resultaten van deze ronde.

53

Is het Programma Energiehoofdstructuur op tijd klaar en borgt het dat de benodigde energie-infrastructuur voor 2030 dan ook in 2030 gereed is?

Ons kenmerk
FEZ / 22231913

Antwoord

De planning is erop gericht dat het ontwerp-Programma Energiehoofdstructuur in de eerste helft van 2023 wordt opgeleverd. De contouren van het programma zullen eerder (eind 2022/begin 2023) gedeeld worden met de Kamer. Het Programma Energiehoofdstructuur is een instrument dat volgt uit de Omgevingswet (vergelijkbaar met de voormalige term 'structuurvisie') en is een opvolger van bestaande structuurvisies over buisleidingen en elektriciteit. Het programma borgt dat de ruimte die nodig is voor het energiesysteem van nationaal belang tijdig beschikbaar is voor een klimaatneutraal Nederland en stelt daaraan ruimtelijke randvoorwaarden. Het daadwerkelijk aanleggen van kabels, leidingen, opslag- en conversielocaties of het nemen van investeringsbesluiten is geen onderdeel van het PEH. Concrete en meer gedetailleerde uitwerking (tracés, locaties van de energie-infrastructuur en mogelijke uitvoeringsmethoden) volgen na het PEH in zogenaamde gebiedsgerichte verkenningen. Die zullen met name randvoorwaardelijk zijn voor 2050 omdat de uitvoering voor de nationale energie-infrastructuur voor 2030 reeds van start is gegaan.

54

Eind 2021 is een externe, kwalitatieve evaluatie van het ECW uitgevoerd. Kunt u toelichten wat de resultaten en verbeterpunten waren van deze evaluatie?

Antwoord

Uit de kwalitatieve evaluatie is gebleken dat het Expertise Centrum Warmte (ECW) als gezaghebbend kenniscentrum een positieve impact heeft gehad op de werkzaamheden rondom de transitievisies warmte door gemeenten. Gemeenten hebben ook in de uitvoeringsfase van de warmtetransitie behoefte aan ondersteuning door het ECW.

Als verbeterpunten gelden onder andere een sterkere profilering en een aanbod dat meer is toegespitst op het type gemeente. De evaluatie is beschikbaar via de ECW-website, zie: [Het Expertise Centrum Warmte is geëvalueerd - Expertise Centrum Warmte](#).

55

Hoeveel hybride warmtepompen heeft u in 2021 gesubsidieerd? Wat is de verwachte opschaling per jaar tot 2030?

Antwoord

Graag verwijs ik u naar de gasmonitor (2021) gepubliceerd door Natuur & Milieu.² Hierin vindt u gegevens van subsidie aanvragen voor de hybride warmtepomp in de afgelopen jaren. Voor 2021 zijn nog geen concrete cijfers bekend, hier wordt momenteel aan gewerkt. Zoals ook in het Coalitieakkoord aangegeven werken we toe naar een grootschalige opschaling van het aantal hybride warmtepompen. Om de doelen in de gebouwde omgeving te halen streeft het kabinet naar een groei van 1 miljoen hybride warmtepompen in 2030 (zie hiervoor ook de brief 'programma versnelling verduurzaming gebouwde omgeving' van de minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening). De jaarlijkse groei is op voorhand niet

² [NM-Gasmonitor-2021.pdf \(natuurenmilieu.nl\)](#)

exact aan te geven, maar om het doel van 2030 te halen betekent dit een jaarlijkse gemiddelde groei van 150.000 geïnstalleerde hybride warmtepompen per 2025. Om dit te bereiken vindt onder andere nauwe samenwerking plaats met de sector, denk bijvoorbeeld aan de productie van voldoende producten en installateurs.

56

Loopt de uitrol van de Routekaart Groen Gas, die uit 2020 dateert, volgens plan? Ziet u nog ruimte voor versnelling en een verhoging van de doelen voor groen gas?

Antwoord

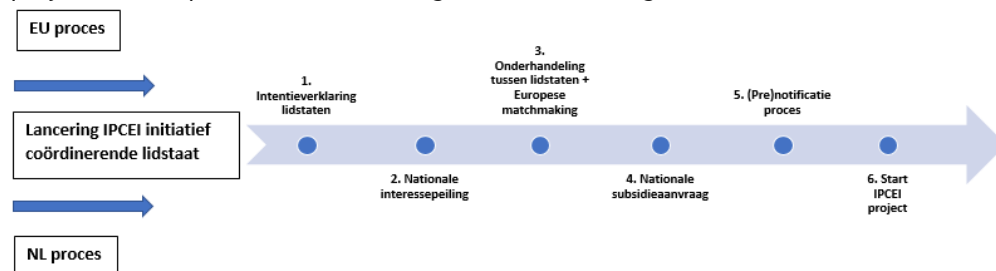
De uitrol van de Routekaart Groen Gas loopt volgens plan, op alle sporen wordt inzet gepleegd. Er is per coalitieakkoord een bijmengverplichting groen gas aangekondigd en er zijn middelen gereserveerd voor stimulering van de hybride warmtepomp. De Routekaart Groen Gas wordt geïntensiveerd tot een Programma Groen Gas. Uw Kamer wordt voor het zomerreces geïnformeerd per brief over de bijmengverplichting, in deze brief wordt ook ingegaan op ruimte voor versnelling en verhoging van de doelen.

57

Hoe staat het met de IPCEI-trajecten? Wanneer kunnen we daar concrete projecten uit verwachten?

Antwoord

Nederland neemt op dit moment deel aan drie IPCEI-initiatieven: Micro-elektronica 2 (ME2), Cloudinfrastructuur en Services (CIS) en Waterstof (H2). Voor IPCEI geldt dat concrete projecten pas gefinancierd kunnen worden nadat de Europese Commissie haar beoordeling heeft afgerond in de prenotificatie en notificatie fase (zie figuur IPCEI-proces), waarna nog de subsidiebeschikking volgt van Nederland. De Kamer zal zo snel mogelijk geïnformeerd worden over de concrete IPCEI-projecten die spelen maar in ieder geval na afronding van de notificatie fase.

Figuur 1 – schets IPCEI-proces

Op dit moment zijn de IPCEI's ME2 en CIS in de prenotificatie fase, waarin de Europese Commissie een eerste beoordeling doet van de projectvoorstellen om te toetsen of deze onder het IPCEI-kader gefinancierd kunnen worden. Voor beide IPCEI's is de verwachting dat de Europese Commissie de notificatiefase voor eind 2022 heeft afgerond en daarmee zullen de IPCEI's begin 2023 beginnen. De projectvoorstellen voor de IPCEI H2 wave 1 zullen op korte termijn genotificeerd worden. Voor wave 2 is er een versnelling in het traject gekomen, zoals aangekondigd in de REPowerEU, om sneller minder afhankelijk te worden

van Russisch gas. Voor wave 3 is de prenotificatie fase eind april gestart en wordt de notificatie fase voor het einde van 2022 verwacht.

58

Met welke CO2-raming werkt u voor de komende jaren? Verklaart de CO2-raming de grote meevallers op zowel de ETS-ontvangsten als ook de storting in de begrotingsreserve duurzame energie en klimaattransitie?

Ons kenmerk
FEZ / 22231913

Antwoord

De raming van de ETS-veilinginkomsten wordt periodiek geactualiseerd, het volgende moment is in het najaar. Daarbij wordt gebruik gemaakt van de dan geldende ETS-marktprijzen op basis van futures-contracten. De hogere ETS-prijs verklaart de meevallers op de ETS-veilinginkomsten maar niet de storting in de begrotingsreserves. De Miljoenennota 2021 is uitgegaan van ETS-prijs van € 51 per ton in 2022, oplopend naar € 59 per ton in 2027. Dit is lager dan de huidige marktprijzen.

59

Waarom is er minder gebruik gemaakt van de HER+? Hoe gaat u dit verbeteren?

Antwoord

Sinds 2020 lijkt het aantal kwalitatief goede voorstellen in de HER+-regeling terug te lopen. In 2020 waren er 43 voorstellen, waarvan 29 zijn afgewezen. Hiervan is ruim de helft afgewezen omdat het voorstel van onvoldoende kwaliteit was. De afgelopen HER+ openstelling liep van 1 april 2021 tot en met 31 maart 2022. Gedurende 2021 zijn er 11 voorstellen binnengekomen. In het 2022 deel van de openstelling zijn er nog 22 voorstellen bij gekomen; deze worden nog beoordeeld. Dit jaar wordt het energie-innovatie instrumentarium geëvalueerd, hierin zal ook onderzocht worden ten grondslag kan liggen aan deze terugloop. Met de resultaten hiervan zal bezien worden hoe de regeling vanaf 2023 verbeterd kan worden.

60

Wat is er gedaan om het mkb-beter toegang te verlenen tot de ISDE?

Antwoord

Zoals gemeld in de brief van 17 december 2020 over de wijziging van de ISDE-regeling (Kamerstuk 30 196, nr. 744) is het vanaf 2021 voor zakelijke partijen mogelijk om subsidie aan te vragen voor Zon-PV en kleine windmolens. Daarnaast blijft het voor zakelijke partijen mogelijk om ISDE aan te vragen voor warmtepompen en zonneboilers en zijn de subsidiebedragen voor warmtepompen en zonneboilers vanaf 2022 verhoogd naar gemiddeld 30% van de totale kosten.

61

Hoeveel gratis ETS-rechten zijn er in 2021 toegewezen, uitgesplitst per sector? Zijn deze gratis ETS-rechten later weer doorverkocht?

Antwoord

De cijfers van de gratis toewijzing van ETS-rechten worden jaarlijks op de website van de Nederlandse Emissieautoriteit (NEa) gepubliceerd. In 2021 zijn er in totaal 38,8 miljoen rechten gratis toegewezen aan ETS installaties. Het staat de ontvangende bedrijven vrij om deze rechten te verkopen, maar ze zullen

uiteindelijke voldoende ETS-rechten moeten inleveren voor hun CO₂-uitstoot. In 2021 betrof de CO₂-uitstoot van ETS-bedrijven 74,1 Mton, waarvan 42,1 Mton in de industrie en 31,5 Mton in de elektriciteitssector.

62

Kunt u aangeven in hoeverre u van mening bent dat dat doel het "snel, goed uitlegbaar en ruimhartig afhandelen van de negatieve gevolgen van aardbevingen als gevolg van gaswinning' in 2021 is behaald? Zo ja, waarom? Zo nee, waarom niet?

Antwoord

Het IMG heeft in de Tijdelijke wet Groningen (TwG) de taak gekregen om een adequate en onafhankelijke schadeafhandeling als uitgangspunt te nemen. Het omgaan met het spanningsveld tussen snelheid en maatwerk, en tussen juridische deugdelijkheid en ruimhartigheid, is een uitdaging die continu balanceren vereist. Het jaarverslag van het IMG over het jaar 2021 laat zien dat bewoners die gebruik maken van de individuele beoordeling van fysieke schade, de vaste vergoeding en waardedalingenregeling deze procedures en vergoedingen gemiddeld een 7,7 als rapportcijfer geven. Hoewel dit laat zien dat een deel van de bewoners tevreden is over de schadeafhandeling van het IMG, geldt dit niet voor iedereen. De schadeafhandeling duurt bijvoorbeeld in gevallen nog te lang. Verder is het van belang dat regelingen en procedures in de schadeafhandeling uitlegbaar zijn. Dat is nu nog niet altijd het geval. Ook hier doet zich een dilemma voor: maatwerk leveren betekent, per definitie, dat zich verschillen voordoen tussen bewoners. De evaluatie van de Tijdelijke wet Groningen vindt momenteel plaats. De evaluatie zal ingaan op in hoeverre de Tijdelijke wet Groningen voorziet in het juiste kader voor een adequate en ruimhartige schadeafhandeling.

Voor wat betreft de versterkingsoperatie is hard gewerkt om de uitvoering van de versterkingsoperatie te versnellen. De NCG heeft zijn doelstellingen voor 2021 gehaald. Dit neemt niet weg dat nog veel moet gebeuren om de versterkingsoperatie verder te versnellen. In 2021 is de uitwerking en uitvoering van de bestuurlijke afspraken van 6 november 2020 samen met de regio ter hand genomen. Daarmee is er stabiliteit gekomen in regelgeving en randvoorwaarden van de versterkingsoperatie, zodat er focus op de operatie zelf blijft. Verder heeft het Adviescollege Veiligheid Groningen (ACVG) in mei 2021 akkoord gegeven op het gebruik van de typologieën. Hiermee kan ongeveer 60% van de adressen in de werkvoorraad typologisch worden beoordeeld. Momenteel werkt TNO aan aanvullende typologieën. Met de uitrol van de typologie-aanpak is versnelling aangebracht in de beoordelingen. Doordat de meest recente seismologische en bouwkundige inzichten worden toegepast wordt verwacht dat een groot deel van de nog te beoordelen adressen 'op norm' zal blijken.

63

Hoe valt de onderbesteding aan 'geestelijke bijstand/overige' te verklaren?

Antwoord

Afgelopen jaar heeft het Platform Kerk en Aardbeving € 80.000 ontvangen. Dat is een voorschot van 80% van het maximale jaarlijkse subsidiebedrag. Dit kalenderjaar wordt de subsidie definitief vastgesteld op basis van de werkelijk gemaakte kosten.

64

Directie Financieel
Economische Zaken

Kunt u de redenen voor de afwijzing van 11.140 aanvragenwaardedaling geven en in hoeveel gevallen welke reden voorkomt?

Kunt u aangeven waarom de vergoeding van immateriële schade is vertraagd en er ruim 99 miljoen minder is uitgekeerd dan vooraf begroot?

Ons kenmerk
FEZ / 22231913

Antwoord

Om een schadevergoeding te ontvangen voor waardedaling zijn er een aantal voorwaarden. Zo moet de woning binnen het gebied van de waardedalingenregeling liggen en moet de aanvrager tussen 16 augustus 2012 en 1 januari 2019 eigenaar zijn geweest van een of meerdere woningen in het gebied waar waardedaling is vastgesteld. Ook kan er geen aanvraag worden ingediend als de eigenaar al gebruik heeft gemaakt voor de waarderegeling van de NAM of als sprake is van sloop/nieuwbouw vanuit het versterkingsprogramma.³ Als aanvragers niet aan deze voorwaarden voldoen ontvangen zij een afwijzing. Het IMG registreert niet hoe vaak welke reden voor afwijzing voorkomt.

De afhandeling van immateriële schade door het IMG is na een pilotfase in november 2021 van start gegaan. Het IMG heeft de regeling als eerste opengesteld in de gemeente Eemdelta in de kern van het aardbevingsgebied. Hierna volgde een bredere gefaseerde uitrol. Het IMG wil hiermee voorkomen dat juist bij deze schademeldingen, van mensen die ernstig leed of verdriet hebben doorstaan als gevolg van de bevingen, vertraging en onzekerheid over doorlooptijden ontstaat tijdens de afhandeling ervan. Het IMG heeft in april jl. besloten, wederom om lange doorlooptijden te voorkomen, eerst meer openstaande aanvragen af te handelen en het openstellen van de volgende gemeente met een maand te verplaatsen. Een gefaseerde openstelling maakt het ook mogelijk ervaring op te doen met de procedurele afhandeling van deze voor het IMG nieuwe vorm van schade en tijdig aanpassingen door te voeren indien nodig. Daarnaast is een reden voor de ontstane vertraging van de afhandeling van immateriële schade dat de gegevens over de versterking niet voldoende vooraf beschikbaar zijn bij het IMG. In dat geval moet de informatie over versterkingsoperatie door de aanvrager zelf worden aangevuld. Het IMG helpt daarbij waar mogelijk en werkt aan een verbetering en vereenvoudiging van de informatie-uitwisseling over de versterkingsoperatie in samenwerking met de NCG. Door de vertraging is er ook minder uitgekeerd dan vooraf begroot.

65

Hoeveel extern advies is er ingewonnen door het ministerie in 2021?

Antwoord

	Vraag 65 Hoeveelheid extern advies	Vraag 68 Kosten extern advies
Kerndepartement - apparaat	131	€ 3.765.163
Kerndepartement - beleid	374	€ 22.130.303
Totaal	505	€ 25.895.465
ACM	83	€ 1.942.414
Cpb	12	€ 99.962

³ [Waardedaling - Instituut Mijnbouwschade Groningen \(schadedoormijnbouw.nl\)](#)

SodM	27	€ 476.506
Totaal	122	€ 2.518.881
Totaal	627	€ 28.414.346

**Directie Financieel
Economische Zaken**

Ons kenmerk
FEZ / 22231913

66

Wat is de verhouding FTE als het gaat om externe krachten, vaste contracten en tijdelijke contracten op het ministerie en bij de diensten?

Antwoord

Omdat deze verhoudingen niet in aantallen fte zijn uit te drukken (o.a. vanwege het niet voltijds aanwezig zijn inhuur/tijdelijke medewerkers) zijn de hieronder weergegeven verhoudingen gebaseerd op uitgaven. Het inhuurpercentage voor EZK komt over de periode 1 januari 2021 tot en met 31 december 2021 uit op 28,9%. Van de overige 71,1% vaste contracten betreft 6,9% een tijdelijk dienstverband.

67

Welke onderzoeken zijn extern uitgevoerd in 2021 en door wie?

Antwoord

Voor uiteenlopende onderwerpen kan extern advies en onderzoek nodig zijn. Dit wordt hoofdzakelijk uitgevoerd door partijen waarmee EZK raamcontracten heeft. Er is geen uitputtende lijst aanwezig. In het kader van de Strategische Evaluatie Agenda (SEA) geeft bijlage 2 van het jaarverslag EZK (blz. 176) een overzicht van afgeronde evaluatie- en overige onderzoeken in 2021.

68

Hoeveel heeft het extern advies het ministerie en/of haar diensten gekost in 2021?

Antwoord

Zie tabel antwoord 65

69

Hoe kan het grote verschil tussen de verwachte verplichtingen (totaal € 14.714.397) en de gerealiseerde verplichtingen (totaal € 19.526.722) worden verklaard?

Antwoord

De in tabel 44 weergegeven vastgestelde begroting is slechts de begrotingsstand van de ontwerpbegroting 2021 plus de wijziging die is aangebracht met de (eerste) incidentele supplettoire begroting inzake de aanpassingen in het economische steun- en herstelpakket als gevolg van de ontwikkeling in de bestrijding van het coronavirus (d.d. 22 december 2020).⁴ Na deze begrotingsstand is de begroting in 2021 nog gewijzigd met de reguliere 1e en 2e supplettoire begrotingen en met acht andere incidentele supplettoire begrotingen, waarmee een scala aan coronasteunmaatregelen aan de begroting is toegevoegd. In totaal kon door alle begrotingswijzigingen in 2021 ca. € 25,6 miljard aan

⁴ Zie hiervoor Kamerstuk 35677, nr. 1

verplichtingen worden aangegaan.⁵ Dit werd, zoals weergegeven in tabel 44, ca. € 19,5 miljard.

70

Kan er meer inzicht worden geboden in de uitgaven aan de TVL en een verdere toespitsing worden gegeven met betrekking tot deze steunmaatregel?

Antwoord

Bijgevoegde tabel geeft inzicht in hoe de totale uitgaven aan de TVL in 2021, zoals weergegeven in de tabel op pagina 65, per sector kunnen worden onderverdeeld. Sectoren zijn gesorteerd op basis van de hoogte van de uitgaven.

Sector	Uitgaven 2021
56 - Eet- en drinkgelegenheden	€ 1.120.646.200
47 - Detailhandel (niet in auto's)	€ 530.638.293
01 - Landbouw, jacht en dienstverlening voor de landbouw en jacht	€ 478.356.917
55 - Logiesverstrekking	€ 423.701.562
46 - Groothandel en handelsbemiddeling (niet in auto's en motorfietsen)	€ 364.875.172
90 - Kunst	€ 325.647.445
93 - Sport en recreatie	€ 311.099.905
49 - Vervoer over land	€ 180.019.533
77 - Verhuur en lease van auto's, consumentenartikelen, machines en overige roerende goederen	€ 121.013.242
59 - Productie en distributie van films en televisieprogramma's; maken en uitgeven van geluidsopnamen	€ 114.797.090
70 - Holdings (geen financiële), concerndiensten binnen eigen concern en managementadvisering	€ 113.009.126
79 - Reisbemiddeling, reisorganisatie, toeristische informatie en reserveringsbureaus	€ 108.902.485
96 - Wellness en overige dienstverlening; uitvaartbranche	€ 96.702.995
50 - Vervoer over water	€ 74.117.312
68 - Verhuur van en handel in onroerend goed	€ 70.949.957
85 - Onderwijs	€ 58.241.397
82 - Overige zakelijke dienstverlening	€ 56.789.673
45 - Handel in en reparatie van auto's, motorfietsen en aanhangers	€ 52.556.055
73 - Reclame en marktonderzoek	€ 52.178.850
78 - Arbeidsbemiddeling, uitzendbureaus en personeelsbeheer	€ 52.153.689
62 - Dienstverlenende activiteiten op het gebied van informatietechnologie	€ 51.837.091
43 - Gespecialiseerde werkzaamheden in de bouw	€ 49.399.571

⁵ Zie hiervoor Slotwet 2021, Kamerstuk 36100-XIII, nr. 3

71 - Architecten, ingenieurs en technisch ontwerp en advies; keuring en controle	€ 48.720.233
74 - Industrieel ontwerp en vormgeving, fotografie, vertaling en overige consultancy	€ 43.864.580
52 - Opslag en dienstverlening voor vervoer	€ 41.156.830
91 - Culturele uitleencentra, openbare archieven, musea, dieren- en plantentuinen, natuurbehoud	€ 34.621.809
25 - Vervaardiging van producten van metaal (geen machines en apparaten)	€ 32.430.555
41 - Algemene burgerlijke en utiliteitsbouw en projectontwikkeling	€ 29.960.251
10 - Vervaardiging van voedingsmiddelen	€ 26.180.111
33 - Reparatie en installatie van machines en apparaten	€ 24.039.485
99 - Overig	€ 21.473.726
92 - Loterijen en kansspelen	€ 21.202.984
63 - Dienstverlenende activiteiten op het gebied van informatie	€ 19.614.383
69 - Rechtskundige dienstverlening, accountancy, belastingadvisering en administratie	€ 17.542.531
28 - Vervaardiging van overige machines en apparaten	€ 17.212.932
18 - Drukkerijen, reproductie van opgenomen media	€ 16.828.008
81 - Facility management, reiniging en landschapsverzorging	€ 16.096.062
31 - Vervaardiging van meubels	€ 15.430.770
26 - Vervaardiging van computers en van elektronische en optische apparatuur	€ 14.737.187
86 - Gezondheidszorg	€ 13.238.860
72 - Speur- en ontwikkelingswerk	€ 11.761.044
58 - Uitgeverijen	€ 11.211.983
94 - Levensbeschouwelijke en politieke organisaties, belangen- en ideële organisaties, hobbyclubs	€ 10.734.572
42 - Grond-, water- en wegenbouw (geen grondverzet)	€ 9.658.886
88 - Maatschappelijke dienstverlening zonder overnachting	€ 9.439.123
11 - Vervaardiging van dranken	€ 9.416.875
14 - Vervaardiging van kleding	€ 8.623.057
80 - Beveiliging en opsporing	€ 7.937.604
32 - Vervaardiging van overige goederen	€ 7.884.035
27 - Vervaardiging van elektrische apparatuur	€ 7.714.180
03 - Visserij en kweken van vis en schaaldieren	€ 7.367.328
95 - Reparatie van computers en consumentenartikelen	€ 6.598.516
30 - Vervaardiging van overige transportmiddelen	€ 6.253.070

22 - Vervaardiging van producten van rubber en kunststof	€ 5.823.847
24 - Vervaardiging van metalen in primaire vorm	€ 5.596.928
38 - Afvalinzameling en -behandeling; voorbereiding tot recycling	€ 5.476.265
51 - Luchtvaart	€ 4.888.698
53 - Post en koeriers	€ 4.423.257
16 - Primaire houtbewerking en vervaardiging van artikelen van hout, kurk, riet en vlechtwerk (geen meubels)	€ 4.316.297
15 - Vervaardiging van leer, lederwaren en schoenen	€ 3.907.928
20 - Vervaardiging van chemische producten	€ 3.866.265
61 - Telecommunicatie	€ 3.199.715
13 - Vervaardiging van textiel	€ 3.152.755
23 - Vervaardiging van overige niet-metaalhoudende minerale producten	€ 3.048.770
35 - Productie en distributie van en handel in elektriciteit, aardgas, stoom en gekoelde lucht	€ 2.490.890
29 - Vervaardiging van auto's, aanhangwagens en opleggers	€ 1.807.128
39 - Sanering en overig afvalbeheer	€ 1.661.475
66 - Overige financiële dienstverlening	€ 1.054.472
17 - Vervaardiging van papier, karton en papier- en kartonwaren	€ 968.680
09 - Dienstverlening voor de winning van delfstoffen	€ 624.566
37 - Afvalwaterinzameling en -behandeling	€ 337.459
87 - Verpleging, verzorging en begeleiding met overnachting	€ 302.286
75 - Veterinaire dienstverlening	€ 282.266
21 - Vervaardiging van farmaceutische grondstoffen en producten	€ 281.294
60 - Verzorgen en uitzenden van radio- en televisieprogramma's	€ 188.698
36 - Winning en distributie van water	€ 137.335
08 - Winning van delfstoffen (geen olie en gas)	€ 117.224
02 - Bosbouw, exploitatie van bossen en dienstverlening voor de bosbouw	€ 82.541
06 - Winning van aardolie en aardgas	€ 18.654
19 - Vervaardiging van cokesovenproducten en aardolieverwerking	€ 8.812
12 - Vervaardiging van tabaksproducten	€ 2.130
Totaal	€ 5.434.651.768

Directie Financieel
Economische Zaken

Ons kenmerk
FEZ / 22231913

Hoe kan het grote verschil tussen de verwachte uitgaven (totaal € 7.846.156) en de gerealiseerde uitgaven (totaal € 12.322.701) worden verklaard?

Ons kenmerk
FEZ / 22231913

Antwoord

De in tabel 44 weergegeven vastgestelde begroting is slechts de begrotingsstand van de ontwerpbegroting 2021 plus de wijziging die is aangebracht met de (eerste) incidentele suppletoire begroting inzake de aanpassingen in het economische steun- en herstelpakket als gevolg van de ontwikkeling in de bestrijding van het coronavirus (d.d. 22 december 2020).⁶ Na deze begrotingsstand is de begroting in 2021 nog gewijzigd met de reguliere 1e en 2e suppletoire begrotingen en met acht andere incidentele suppletoire begrotingen, waarmee een scala aan coronasteunmaatregelen aan de begroting is toegevoegd. In totaal kon door alle begrotingswijzigingen in 2021 ca. € 14,5 miljard aan uitgaven worden gedaan.⁷ Dit werd, zoals weergegeven in tabel 44, ca. € 12,3 miljard.

72

Hoeveel geld heeft het ministerie uitgegeven aan extern juridisch advies in zijn algemeenheid?

Antwoord

Het kerndepartement EZK heeft in 2021 € 3,9 miljoen uitgegeven aan het kantoor van de landsadvocaat en andere advocatenkantoren met wie een raamovereenkomst is gesloten. Dit bedrag betreft kosten voor het voeren van juridische procedures alsmede (specialistisch) juridisch advies. Dit bedrag bestaat uit honoraria, btw, kantoorkosten, verschotten en griffierechten.

73

Welke economische activiteiten heeft de Kamer van Koophandel in 2021 uitgevoerd en hoeveel omzet is daarmee gegenereerd?

Antwoord

De Kamer van Koophandel voert geen commerciële activiteiten uit, maar genereert wel omzet op basis van wettelijk vastgelegde tarieven voor het uitvoeren van wettelijke taken. De grootste omzet is behaald uit HR informatieproducten (€ 56,9 miljoen), exportdocumenten (€ 11,4 miljoen) en inschrijfvergoedingen (€ 16,8 miljoen). Overige opbrengsten hadden een som van € 8,3 miljoen. De totale omzet van de Kamer van Koophandel aan economische activiteiten telt zo op tot € 93,4 miljoen.

74

Hoe analyseert het ministerie zogenaamde 'burgersignalen' die bij publieksvoorlichting binnenkomen?

Antwoord

De 'burgersignalen' die bij publieksvoorlichting van het ministerie binnenkomen, worden geanalyseerd op inhoud: betreft het een concrete vraag, een mening of anderszins. Daarna worden de signalen doorgestuurd naar de (beleids)afdeling die verantwoordelijk is voor het onderwerp uit het burgersignaal. Die afdeling beantwoordt in ieder geval de gestelde vragen (reactietermijn van 30 werkdagen)

⁶ Kamerstuk 35677 nr. 1

⁷ zie hiervoor Slotwet 2021, Kamerstuknummer 36100-XIII nr. 3

en reageert, voor zover opportuun, op de meningen en andere signalen. In alle gevallen ontvangt de inzender van het signaal een ontvangstbevestiging.

75

Krijgt en bespreekt de bewindspersoon de 'burgersignalen'?

Ons kenmerk
FEZ / 22231913

Antwoord

Gezien de hoeveelheid burgersignalen worden deze niet standaard voorgelegd en besproken met de bewindspersoon. In sommige gevallen wordt hiervan afgeweken.

76

Hoe bepaalt het ministerie welke contacten en afspraken van de bewindspersonen publiek worden gemaakt? Welke handreiking ligt daarvoor bij de communicatie-afdeling?

Antwoord

Hiervoor maken we gebruik van de 'Handleiding openbare agenda bewindspersonen op Rijksoverheid.nl'. Dit is een handleiding die is opgesteld door de Rijksvoorlichtingsdienst en is goedgekeurd door de VoRa (Voorlichtingsraad) en het SG-overleg.

77

Hoeveel FTE werkt op het Ministerie van EZK aan Toerisme?

Antwoord

De gastvrijheidseconomie en toerisme raakt veel beleidsterreinen binnen EZK. De personele inzet is dan ook over verschillende directies verdeeld en afhankelijk van beleidsvragen die spelen. Binnen de directie Topsectoren en Industriebeleid zijn er verschillende mensen werkzaam die functioneren als accounthouder en eerste aanspreekpunt voor sectoren uit de gastvrijheidseconomie en toerisme. Aangezien het Ministerie van EZK niet langs sectorale lijnen is georganiseerd is de totale inzet in fte niet op die manier uit te drukken. In 2020 en 2021 is de personele inzet voor deze sector in verband met de COVID-19-crisis opgeschaald. Naast inzet op het eigen ministerie financiert EZK ook NBTC (9,5 miljoen per jaar) waar 52 fte werkzaam is. Via NBTC verwezenlijkt het Ministerie van EZK zijn beleidsdoelen.

Verantwoordingsonderzoek 2021

1

Heeft u kennisgenomen van de reactie van het Instituut Mijnbouwschade Groningen (IMG) op haar website waarin zij aangeeft de Rapportage van de Rekenkamer 'eenzijdig en feitelijk onjuist' te vinden? Wat vindt u van deze reactie van het IMG? Deelt u de conclusies van het IMG? Kunt u voor de verschillende kritiekpunten die het IMG benoemt, te weten voortgang, kosten, vertraging, wachten en de vaste vergoeding, aangeven of u deze conclusies deelt of niet?

Antwoord

Ja, de staatssecretaris Mijnbouw heeft kennisgenomen van deze reactie. Het IMG is onafhankelijk en gaat over haar eigen reactie. Z'n reactie op de bevindingen van de Algemene Rekenkamer zijn met de Rekenkamer gedeeld. Deze reactie is als

bijlage bij het Verantwoordingsonderzoek aan uw Kamer aangeboden. Het kabinet is zich ervan bewust dat nog flinke inspanningen nodig zijn om het schadeherstel en de versterkingsopgave verder te verbeteren. In de reactie wordt onder andere ingegaan op de voortgang van de schadeafhandeling, de uitvoeringskosten, de doorlooptijden en de introductie van de vaste vergoeding door het IMG. Hierbij is aangegeven dat het effect op bijvoorbeeld de doorlooptijd en de uitvoeringskosten van maatregelen die in 2021 zijn genomen inmiddels zichtbaar begint te worden. De staatssecretaris Mijnbouw houdt dit de komende tijd nauwgezet in de gaten en spreekt hierover periodiek met het IMG.

2

Waar is de berekening van € 5 mld subsidie voor kernenergie op gebaseerd?

3

Hoe zal de € 5 mld subsidie voor kernenergie precies besteed worden?

Antwoord 2 en 3

In het coalitieakkoord is een reservering van € 5 miljard voor kernenergie opgenomen. Dit bedrag is gebaseerd op de aanname dat voor het versterken van de kennisinfrastructuur, de bedrijfsduurverlenging van Borssele en de voorbereiding van de bouw van twee nieuwe kerncentrales de nodige investeringen gedaan moeten worden. Deze investeringen zien met name op de financiële arrangementen die nodig zijn om nieuwe kerncentrales te realiseren. Daarnaast moeten de nodige onderzoeken worden uitgezet voor de diverse trajecten. Ook moet voldoende aandacht zijn voor de uitvoering van de ambities van het kabinet. Voor bedrijfsduurverlenging en voorbereiding bouw twee nieuwe kerncentrales dient bijvoorbeeld ook voldoende capaciteit bij de Autoriteit Nucleaire Veiligheid en Stralingsbescherming (ANVS) te zijn, zodat de vergunningverlening voor beide trajecten zorgvuldige en met voldoende voortgang kan verlopen. Het kabinet verwacht de Kamer in het najaar meer duiding te kunnen geven over de verdere invulling van dit bedrag.

4

Loopt de energiebehoefte voor de warmtepompverplichting synchroon aan de verzwaring van het net?

Antwoord

Netbeheerders zijn volop bezig om het elektriciteitsnet te verzwaren. Hierbij gaat het ook om verzwaringen voor de gebouwde omgeving. Voor consumenten en klein zakelijke gebruikers (zgn. kleinverbruikers) is er vooralsnog in de meeste gevallen ruimte op het net om extra capaciteit in te passen. De minister voor Klimaat en Energie constateert echter dat de knelpunten in de gebouwde omgeving, ook voor het laagspanningsnet, toenemen. Daarbij verwijst hij ook graag naar de Kamerbrief (Kamerstuk 29023 nr. 281) over transportschaarste en maatregelen die genomen zijn om waar mogelijk verlichting te bieden. Concrete ideeën over maatregelen zijn opgedaan met een coalitie van brancheorganisaties: 'samen slimmer het net op'. Enkele voorbeelden van maatregelen zijn: essentiële voorwaarden zoals voldoende vakmensen en voldoende eigen vermogen netwerkbedrijven; versnelling van de uitvoering; het zo efficiënt mogelijk benutten van de beschikbare capaciteit; het prioriteren van werkzaamheden voor de netbeheerder; regie en strategisch programmeren.

5

Welke evaluaties zijn er met betrekking tot het werk van de NFIA en welke conclusies worden daarin getrokken over het aantal gecreëerde banen dankzij de komst van bedrijven uit het buitenland?

Ons kenmerk
FEZ / 22231913

Antwoord

Op 17 april 2020 is de eerste externe beleidsevaluatie van de NFIA met uw Kamer gedeeld (Kamerstuk 32 637, nr. 415). De evaluatie betreft de periode 2010 – 2018 en is uitgevoerd door een consortium van MIR, SEOR, Erasmus School of Economics en KU Leuven. Uit de evaluatie komt naar voren dat er legitimiteit is voor een investeringsagentschap als de NFIA en dat het aannemelijk is dat de NFIA grotendeels doeltreffend is. (TK De Kamerbrief van 17 april 2020 bevat de belangrijkste uitkomsten van de evaluatie en hoe de aanbevelingen hieruit worden opgepakt.

Bij de evaluatie is ook gekeken naar de jaarlijkse resultaten van de NFIA. De resultaten die NFIA rapporteert, zijn gebaseerd op het aantal directe banen en het investeringsbedrag die buitenlandse bedrijven binnen 3 jaar in Nederland verwachten te realiseren. Het gaat daarbij om buitenlandse bedrijven die bij hun investeringsbeslissing voor Nederland zijn ondersteund door de dienstverlening van de NFIA. Internationaal is dit een gebruikelijke methodiek voor investeringsagentschappen om over hun resultaten te presenteren.

Uit de evaluatie komt naar voren dat na 3 jaar gemiddeld 90% van het verwachte aantal banen en 23% van het verwachte investeringsbedrag (na 6 jaar loopt dit op tot 69%) terug te vinden zijn in de CBS-statistiek. Het onderzoeksconsortium geeft aan dat er verschillende redenen mogelijk zijn waarom de prognoses niet volledig worden gerealiseerd, zoals zelfoverschatting bij bedrijven (ondanks verzoek van NFIA tot conservatieve schattingen), bedrijfseconomische omstandigheden of ontwikkelingen in het vestigingsklimaat.

Ook geeft het onderzoeksconsortium aan dat de jaarlijkse resultaten en de realisatie daarvan geen inzicht geven in de doeltreffendheid van de NFIA. Voor deze doeltreffendheid is van belang of het acquisitiewerk van de NFIA leidt tot extra investeringen van buitenlandse bedrijven (extra investeringen ten opzichte van het scenario dat Nederland geen NFIA zou hebben) en of deze investeringen een toegevoegde waarde hebben voor onze economie. De jaarresultaten, en realisatie daarvan, geven dit inzicht niet. Desondanks vind ik het wel interessant om inzicht te hebben in de mate waarin de verwachte aantallen banen en investeringsbedragen na 3 jaar worden gerealiseerd. Daarom is het voornemen om dit onderdeel ook in de volgende evaluatie van de NFIA terug te laten komen.

Voor meer informatie hierover verwijs ik u naar pagina 39 tot en met 43 van het evaluatierapport.

6

Welke onderzoeken lopen er naar het werk van de NFIA en wanneer zal de Kamer deze ontvangen?

Antwoord

Het functioneren van de NFIA dient, net als andere beleidsinstrumenten, elke vier tot vijf jaar te worden geëvalueerd. Aangezien de laatste evaluatie in 2020 is

afgerond, zal in 2024-2025 de volgende evaluatie worden uitgevoerd en aan uw Kamer verstuurd.

Ons kenmerk
FEZ / 22231913

Tussentijds wordt de voortgang op de verschillende onderdelen van het werk van de NFIA periodiek gemonitord in overleggen tussen de opdrachtgevers (ministerie van EZK en ministerie van Buitenlandse Zaken) en NFIA. De Invest in Holland-strategie 2020 – 2025 is hierbij het uitgangspunt. Deze strategie is op 17 april 2020 met uw Kamer gedeeld (zie bijlage Invest in Holland bij Kamerstuk 32 637, nr. 415). Ik ben voornemens uw Kamer in het derde kwartaal van 2022 te informeren over het acquisitiewerk van de NFIA en de voortgang van deze strategie.

7

Hoeveel datacenters zijn er in de planning?

Antwoord

In eerdere Kamerbrieven bent u geïnformeerd over het aantal datacenters in Nederland en aanstaande vestigingen. In de bijlage van de brief over datacenters uit maart 2021 (Kamerstuk 32 813, nr. 675) is een overzicht gegeven van het aantal bestaande datacenters in Nederland en wordt ook ingegaan op de verwachte groei van datacenters. In december 2021 bent u geïnformeerd over het aantal verwachte nieuwe datacenters (Kamerstuk 32 813, nr. 968). In deze brief is aangegeven dat op basis van de informatie van TenneT en de NFIA er circa 20 tot 25 projecten lopen voor de vestiging en uitbreiding van datacenters in Nederland. Dit betreffen datacenters van uiteenlopende grootte die in verschillende fases van voorbereiding zitten; van zeer globale tot meer concrete plannen. Het gaat om projecten in onder andere de regio's Noord-Holland, Flevoland en Groningen. Het is onzeker of deze datacenters zich ook daadwerkelijk zullen vestigen in Nederland en zo ja, op welke termijn. Meer specifieke informatie ten aanzien van de locatie van de projecten en aanvragen voor aansluitingen op het elektriciteitsnet is bedrijfsvertrouwelijk en mag niet door de NFIA en TenneT worden gedeeld.

8

Wat is de planning met betrekking tot noodzakelijke data opslag voor de overheid?

Antwoord

De staatssecretaris Koninkrijksrelaties en Digitalisering is verantwoordelijk voor de dataopslag van de Rijksoverheid in Nederland.

9

Wat is de planning met betrekking tot noodzakelijke data opslag voor particulieren?

Antwoord

De Rijksoverheid heeft geen planning met betrekking tot noodzakelijke data opslag voor particulieren. Een recente studie van Buck Consultants International (BCI) geeft aan dat in vergelijking met andere Europese landen de Nederlandse datacentercapaciteit relatief groot is in verhouding tot de binnenlandse vraag. Het rapport van BCI concludeert dat de Nederlandse digitaliseringstransitie op de korte termijn geen gevaar loopt als de datacentercapaciteit in Nederland niet of beperkt wordt uitgebouwd. Hierbij is gekeken vanuit het perspectief van de gebruikers in Nederland; Nederlandse bedrijven en organisaties. Op termijn is het van belang

dat de datacentercapaciteit in Europa blijft groeien, zodat Europese gebruikers, waaronder Nederlandse, voldoende datacapaciteit blijven behouden.

10

Waarom zijn de doelstellingen rondom schadeafhandeling niet gehaald?

Ons kenmerk
FEZ / 22231913

Antwoord

Het IMG streeft ernaar reguliere meldingen van fysieke schade binnen 6 maanden (182 dagen) af te handelen. Deze doelstelling is in 2021 niet voor alle schademeldingen gehaald: de gemiddelde doorlooptijd voor fysieke schade was 202 dagen.

De verklaring voor de doorlooptijd van reguliere fysieke schade is dat het IMG momenteel veel complexe dossiers afhandelt. Deze hebben een langere doorlooptijd. Bovendien heeft het IMG in mei 2021 de afhandeling van een deel van de schademeldingen gepauzeerd om bewoners de mogelijkheid te geven in het najaar gebruik te maken van de nieuwe vaste vergoeding van € 5.000. Hierdoor liepen de doorlooptijden op en nam ook de omvang van de werkvoorraad toe. Het IMG heeft de keuze voor een vaste vergoeding vanaf 1 november 2021 aangeboden voor nieuwe schademeldingen. De eerder binnengekomen en gepauzeerde dossiers zijn vanaf 8 december 2021 in behandeling genomen. Doordat een deel van het jaar de afhandeling van enkele duizenden dossiers was gepauzeerd, en de instroom van relatief eenvoudige (snel af te handelen) dossiers lager was, maakten de complexere dossiers een groter deel van de werkvoorraad uit. Als gevolg daarvan daalde het percentage meldingen dat binnen een half jaar werd afgehandeld.

11

Waarom zijn nog steeds 87% van de huizen in het aardbevingsgebied niet veilig om in te wonen?

Antwoord

Het is onjuist dat 87% van de huizen in het aardbevingsgebied niet veilig is. De Algemene Rekenkamer heeft aangegeven dat eind 2021 bij 13% van de betrokken gebouwen is vastgesteld of ze veilig zijn. Op dit moment is dit 17%. Deze percentages gaan over de totale werkvoorraad van de versterkingsoperatie (op dit moment 27.165 adressen).

Van 17% van de woningen in de werkvoorraad is vastgesteld dat ze veilig zijn. De woningen zijn vastgesteld als veilig wanneer ze voldoen aan de veiligheidsnormen of wanneer ze versterkt zijn. Dit betekent *niet* dat de resterende 83% van de woningen onveilig is. Het betekent dat de adressen in het proces zitten om te beoordelen of zij veilig zijn en zo niet, hoe deze huizen versterkt moeten worden. 63% van de totale werkvoorraad is inmiddels beoordeeld.

12

Deelt u de conclusie van de Algemene Rekenkamer dat in de begrotingen van EZK en BZK de financiële gevolgen van de afbouw voor de staat maar gedeeltelijk zichtbaar zijn? Deelt u de conclusie van de Algemene Rekenkamer dat dit hierdoor niet goed te beoordelen en te controleren is voor het parlement? Herkent u zich in de conclusie van de Algemene Rekenkamer dat voor ramingen verschillende uitgangspunten worden gebruikt waardoor er een risico is dat er een

versnipperd beeld ontstaat waarbij ramingen niet actueel of consistent zijn? Zo nee, waarom niet? Zo ja, hoe gaat u dit verbeteren?

Antwoord

Ons kenmerk
FEZ / 22231913

De Rekenkamer spreekt over de 'afbouw' van de olie- en gaswinning en doelt daarbij enerzijds op de beëindiging van de gaswinning in Groningen op de zeer korte termijn, en anderzijds op de beëindiging van de olie- en gaswinning op de langere termijn. Vanwege de verschillende tijdslijnen is het van belang om onderscheid te maken tussen deze twee onderwerpen.

In relatie tot de beëindiging van de gaswinning in Groningen zijn meerdere ramingen opgenomen op de EZK-begroting. Ten eerste gaat het om de uitgaven voor schade en versterken. Deze uitgaven worden bij NAM in rekening gebracht. Dat leidt tot ontvangsten van NAM voor schade en versterken, die ook op de EZK-begroting worden geraamd. De kosten van schade en versterken worden via NAM ook bij Energie Beheer Nederland (EBN) in rekening gebracht. Daarvoor is bij EBN een voorziening aanwezig. Op basis van de geraamde uitgaven is de verwachting dat deze voorziening niet toereikend is. Dat leidt tot nog een raming op de EZK-begroting: een verwachte kapitaalinjectie aan EBN. Vanaf dit jaar is daarbij ook rekening gehouden met de verwachte positieve resultaten van EBN, vanwege de ontwikkeling in de gasprijs en in lijn met de aanbevelingen van de Rekenkamer. Voor al deze ramingen geldt dat er sprake is van een duidelijke onderlinge samenhang en uitgangspunten die met elkaar in lijn zijn. Zie daarvoor bijvoorbeeld bijlage 6 van de Voorjaarsnota 2021 (Kamerstuk 35 850, nr. 1).

Verder ontvangt EZK afdrachten van NAM op basis van de Mijnbouwwet en dividend van EBN. Ramingen hiervoor zijn ook op de EZK-begroting opgenomen. Deze hebben niet alleen betrekking op de winning uit Groningen, maar ook op de winning uit de kleine velden. De kosten voor schade en versterken drukken op het resultaat van NAM en EBN en daarmee op de afdrachten van NAM en de dividenduitkering van EBN. De precieze omvang hiervan is moeilijk te kwantificeren, omdat winsten en verliezen vooruit en achteruit gewenteld mogen worden. Dit is toegelicht in de Kamerbrief *Uitleg inkomsten gaswinning Groningenveld* van 13 december 2021.

In tegenstelling tot bovenstaande ramingen zijn de kosten die samenhangen de beëindiging van de olie- en gaswinning op de langere termijn niet op de EZK-begroting inzichtelijk. In de toekomst zullen bijvoorbeeld diverse installaties opgeruimd moeten worden. De verantwoordelijkheid daarvoor ligt bij de operators van die installaties. Doordat EBN participeert in diverse projecten zal een deel van deze kosten door EBN gedragen worden. EBN houdt - net als andere bedrijven die actief zijn in dezelfde sector - vooraf rekening met deze nog te maken uitgaven en bouwt daarvoor een voorziening op. Dat is onderdeel van de reguliere bedrijfsvoering, zonder dat EZK daarin een rol speelt. De hiermee samenhangende uitgaven lopen niet via EZK en worden daarom niet zichtbaar op de begroting. Het jaarverslag van EBN is openbaar beschikbaar en geeft wel inzicht hierin. Het kabinet zal haar ter beschikking staande informatie benutten om de Kamer een zo volledig mogelijk beeld te schetsen van de financiële gevolgen van de afbouw van de olie- en gaswinning voor de Staat.

Gaat u de aanbeveling van de Algemene Rekenkamer om het parlement periodiek een samenhangend overzicht te verschaffen van de verschillende geldstromen die van belang zijn voor de uitgaven en ontvangsten voor de Staat tijdens de afbouwfase van de olie- en gaswinning overnemen? Zo nee, waarom niet? Zo ja, met welke frequentie bent u voornemens dit te doen?

Antwoord

De Algemene Rekenkamer spreekt over de 'afbouw' van de olie- en gaswinning en doelt daarbij enerzijds op de beëindiging van de gaswinning in Groningen op de zeer korte termijn, en anderzijds op de noodzakelijke beëindiging van de olie- en gaswinning op de langere termijn. Voor de beëindiging van de gaswinning in Groningen zijn de verschillende geldstromen inzichtelijk gemaakt in een bijlage in de Voorjaarsnota (Kamerstuk 36 120, nr. 1). De bijlage bevat een overzicht van de verwachte uitgaven voor de schadeafhandeling en de versterkingsoperatie. Daarbij wordt expliciet aangegeven welk deel door NAM wordt betaald (60%) en welk deel door EBN (40%). Deze overzichten worden opnieuw opgenomen in de EZK ontwerpbegroting 2023. Voor meer inzicht in de afbouw van de olie- en gaswinning op de lange termijn, is het jaarverslag van het EBN openbaar beschikbaar.

14

Welke criteria worden toegepast bij het beoordelen van de financiële mogelijkheden van mijnbouwbedrijven?

Antwoord

De financiële mogelijkheden van een mijnbouwbedrijf worden op meerdere momenten in de ontwikkeling van een gebied getoetst, telkens passend bij de financiële risico's die met die fase worden aangegaan. Een mijnbouwbedrijf moet financieel in staat zijn om de activiteiten die zijn opgenomen in de opsporings- en winningsvergunningen naar behoren te verrichten en om eventuele financiële verplichtingen uit aansprakelijkheden door die mijnbouwactiviteiten te kunnen dragen. Hiervoor zijn geen vaste criteria vastgelegd.

Zowel de activiteiten als de risico's verschillen per project. In de opsporingsfase wordt bijvoorbeeld beoordeeld of het bedrijf beschikt voldoende financiële middelen of een verzekering om eventuele schade te dekken die bij een incident zou kunnen ontstaan. In de winningsfase wordt bijvoorbeeld getoetst of het bedrijf voldoende middelen heeft voor de opruiming van de winningsinstallaties in het vergunningsgebied.

De creditrating van de moedermaatschappij kan een rol spelen bij de beoordeling van de financiële capaciteit, maar een mijnbouwbedrijf kan ook op andere manieren aantonen voldoende financieel draagkrachtig te zijn. Voor het uitvoeren van de financiële toetsing worden in ieder geval de meest recente jaarverslagen en interim financiële resultaten van de mijnbouwonderneming en de moedermaatschappij opgevraagd.

Bij het opruimen van mijnbouwwerken wordt geen gebruik van vaste criteria, maar van een systeem van *Decommissioning Security Agreements* en *Decommissioning Security Monitoring Agreements* voor offshore gasvelden. Deze systematiek heeft mijn voorganger in het wetsvoorstel ter wijziging van de mijnbouwwet (Kamerbrief van 14 december 2020, Kamerstuk 35462, nr. 10) toegelicht. Vanaf 1 januari jl.

geldt de verplichting tot zekerheidsstelling ook ten aanzien van de onshore activiteiten. Op dit moment worden door de mijnbouwbedrijven de benodigde zekerheidsstellingen voor de activiteiten op land in orde gemaakt.

15

In hoeveel projecten die door EBN worden beoordeeld, participeert EBN ook zelf?

Antwoord

EBN beoordeelt op verzoek van EZK de economische haalbaarheid van een winningsproject bij aanvraag van een winningsvergunning. Op grond van de Mijnbouwwet kan een winningsvergunning alleen worden verleend indien aannemelijk is dat de koolwaterstoffen binnen het vergunningsgebied economisch winbaar zijn. Als de vergunning verleend kan worden, dan is EBN op grond van de Mijnbouwwet verplicht om deel te nemen tenzij de Staat daardoor naar redelijke schatting financieel nadeel zal lijden. De verplichte deelneming van EBN is gefaseerd ingevoerd. EBN participeert daardoor vanaf 1963 in elke olie- en gaswinning op land, vanaf 1967 in gaswinning op zee en vanaf 1976 ook in oliewinning op zee.

EBN participeert sinds 2000 ook in opsporingsprojecten. De deelneming van EBN in opsporingsprojecten is niet verplicht. De houder van een opsporingsvergunning kan EBN uitnodigen deel te nemen in een opsporingsproject. EBN is niet verplicht deel te nemen in de opsporing en zal dus iedere uitnodiging tot deelnemen in een opsporingsproject apart beoordelen. Deze beoordeling staat los van de financiële beoordeling van het mijnbouwbedrijf bij de aanvraag of overdracht van een opsporings- of winningsvergunning.

16

Wat kost de netbeheerders de toenemende belasting van het elektriciteitsnet, zoals beschreven in 5.1.1 aan systeemdiensten dit jaar?

Antwoord

De kosten voor de systeemdiensten van TenneT bestaan uit het contracteren van balansvermogen en het contracteren voor herstelvoorzieningen (om de elektriciteitsvoorziening opnieuw op te kunnen starten in het geval van een black out). Onder transportdiensten vallen ook kosten voor het mogelijk maken van transport over het landelijk hoogspanningsnet (compenseren netverliezen, oplossen transportbeperkingen/redispach en compenseren van blindvermogen).

17

Wat is de raming voor deze systeemkosten per jaar tot 2030? Kunt u dit uitsplitsen in de verschillende categorieën (zoals kosten voor redispacting en andere)?

Antwoord

In 2022 bedragen de totale tariefopbrengsten voor het landelijk hoogspanningsnet circa € 850 miljoen. Circa € 200 miljoen hiervan is gerelateerd aan de inkoop van systeemdiensten en transportdiensten als hierboven beschreven. TenneT verwacht dat het volume van de systeemdiensten en transportdiensten richting 2030 zal stijgen maar kan geen uitspraak doen over de omvang en de daarmee gepaard gaande kosten omdat deze sterk aanhangen van de ontwikkelingen op de energiemarkt.

18

Hoe vertalen deze systeemkosten zich naar de energiekosten van een gemiddeld huishouden? Hoe hoog waren deze kosten respectievelijk 5 en 10 jaar geleden?

Ons kenmerk
FEZ / 22231913

Antwoord

TenneT brengt een groot deel van haar tarieven in rekening bij de regionale netbeheerders. Deze netbeheerders mogen deze kosten doorbereken aan hun klanten, waaronder huishoudens. Naar de beste inschatting van TenneT betaalt een gemiddeld huishouden in 2022 (indirect) € 55 per jaar aan TenneT, circa 25% van deze kosten is gerelateerd aan systeemdiensten en transportdiensten. In 2019 betaalde een gemiddeld huishouden (indirect) nog ongeveer € 31 per jaar aan TenneT. TenneT verwacht dat een huishouden in 2023 circa € 15 meer gaat betalen. Dit is met name het gevolg van de hogere kosten voor systeemdiensten en transportdiensten die zijn gestegen. De systeemkosten bedroegen in 2012 respectievelijk € 120 miljoen en in 2017 € 99 miljoen.

19

Hoeveel van deze systeemkosten zijn herleidbaar tot de levering aan het elektriciteitsnet in vergelijking tot afname van het elektriciteitsnet?

Antwoord

Deze relatie is niet een op een te leggen. Een uitsplitsing kan niet worden gemaakt.

20

Zijn systeemkosten lager in een energiemix met alleen maar stabiele bronnen zoals gas-, kolen en kerncentrales in vergelijking met een energiemix gebaseerd op wind- en zonne-energie?

Antwoord

Hernieuwbare bronnen zoals wind en zon hebben van nature meer variatie in zich dan fossiele of nucleaire technologie hetgeen impact heeft op de systeemkosten. De voorspelbaarheid van deze bronnen neemt echter wel steeds verder toe waardoor dit verschil in de toekomst naar verwachting afneemt. De kosten energie en vermogen worden daarnaast ook beïnvloed door de kosten van redispatch wanneer er onvoldoende transportcapaciteit beschikbaar is. Wel is het zo dat het net is oorspronkelijk uitgelegd op enkele grote centrales in Nederland. Door decentralisatie van opwek, zoals met wind en zon, moet het net verder uitgebreid worden, dat heeft een toename in investeringen tot gevolg.

21

Hoe gaat u de lange doorlooptijden voor de uitbreiding van de netinfrastructuur verkorten?

Antwoord

Vanuit het Rijk zet ik onder andere met het Programma Energiehoofdstructuur en het Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat in op een goede ruimtelijke inpassing en versnelling van de uitbouw van infrastructuur. Ook ben ik voor een toenemend aantal projecten het bevoegd gezag via de Rijkscoördinatieregeling en verken ik of het mogelijk en zinvol is om de Raad van State te versterken zodat zaken daar sneller kunnen worden afgedaan. Naast inzet van het Rijk ligt hier ook een belangrijke rol voor bij medeoverheden voor een

snelle inpassing van de regionale infrastructuur en netbeheerders om via slimme inzet van mensen en middelen en standaardisatie de uitrol te bespoedigen.

22

Hoe gaat u het tekort aan vakmensen voor uitbreiding van elektriciteitsnet uitbreiden?

Ons kenmerk
FEZ / 22231913

Antwoord

Met het Aanvalsplan groene en digitale banen zet het kabinet in op versterking van de technische arbeidsmarkt. Gelijker tijd is het belangrijk om ons te realiseren dat het oplossen van het (technisch) personeelsgebrek geen gemakkelijke opgave is.

23

Wat zijn de kosten voor het elektriciteitsnet op zee?

Antwoord

TenneT krijgt de efficiënte kosten voor het net op zee vergoed. In 2022 gaat het om een totaal bedrag van bijna € 247 miljoen.

24

Wat is de verwachte groei in kosten voor het elektriciteitsnet op zee tot 2030, inclusief die uit de aanvullende routekaart voor 2030?

Antwoord

Nog voor de zomer wordt uw kamer een brief over de aanvullende routekaart windenergie op zee gestuurd. Daarin wordt ook ingegaan op de kosten van het net op zee.

25

Heeft u zicht op de kosten van de beperkte netcapaciteit voor de Nederlandse samenleving?

Antwoord

Ik heb geen exact beeld van wat het gebrek aan netcapaciteit de Nederlandse samenleving kost.

26

Klopt het dat regionale netbeheerders aangeven dat er ook een grote financieringsopgave is en dat dit ook voor problemen op het elektriciteitsnet kan zorgen? Welke plannen zijn er om deze financieringsopgaven op te lossen?

Antwoord

Ja, de regionale netwerkbedrijven hebben een grote kapitaalbehoefte. Deze is overigens voor de verschillende bedrijven verschillend in de tijd. Ik ben samen met de minister van Financiën in gesprek met de bedrijven en vertegenwoordigers van de aandeelhouders. Ik streef er naar om uw Kamer nog voor de zomer te informeren over de mogelijke oplossingsrichting(en) voor de bedrijven en de daar bijbehorende tijdlijn.

27

Wat is de huidige stand van zaken rond de financieringsopgave van de regionale netbeheerders? Hoe ziet het proces eruit dat u met de netbeheerders voert en kunt u de beoogde tijdslijn weergeven?

Ons kenmerk
FEZ / 22231913

Antwoord

Ik ben samen met de minister van Financiën in gesprek met de bedrijven en vertegenwoordigers van de aandeelhouders. Ik streef er naar om uw Kamer nog voor de zomer te informeren over de mogelijke oplossingsrichting(en) voor de bedrijven en de daar bijbehorende tijdslijn.

28

Eerder is gecommuniceerd dat Stedin in het voorjaar zicht nodig had op extra kapitaal, welke stappen zijn hierin genomen? Is er duidelijkheid aan Stedin geboden?

Antwoord

Ik ben met Stedin in gesprek over hun kapitaalbehoefte en Stedin heeft aangegeven dit jaar zicht te moeten hebben op een kapitaalversterking per 2023 om het elektriciteitsnet te kunnen blijven verzwaren en uitbreiden op het niveau dat maatschappelijk gewenst is. Ik streef er naar om uw Kamer hier voor de zomer nog te informeren over de mogelijke oplossingsrichting(en) en de daar bijbehorende tijdslijn.

29

Klopt het dat de financieringsopgave van regionale netbeheerders voor vertraging van uitbreiding van het elektriciteitsnet kan zorgen?

Antwoord

Op het moment dat de regionale netwerkbedrijven over onvoldoende eigen vermogen beschikken is het waarschijnlijk dat de snelheid van uitbreiden van het elektriciteitsnet wordt vertraagd zodat de netwerkbedrijven wel voldoende financieel robuust te blijven. Ik streef er naar om uw Kamer nog voor de zomer informeren over de mogelijke oplossingsrichting die ik samen met de minister van Financiën voorzie en waarover wij in gesprek zijn met de bedrijven en vertegenwoordigers van de aandeelhouders.

30

Houdt u bij hoeveel woningen niet aangesloten kunnen worden, hoeveel stroom niet afgenomen kan worden, en welke andere aansluitingen niet gemaakt kunnen worden? Zo ja, kunt u deze cijfers delen?

Antwoord

Deze cijfers worden niet bijgehouden.

31

Hoe ziet het proces eruit dat u met de netbeheerders voert en kunt u de beoogde tijdslijn weergeven?

32

Wat is de huidige stand van zaken rond de financieringsopgave van de regionale netbeheerders?

Antwoord 31 en 32

Ik ben samen met de minister van Financiën in gesprek met de bedrijven en vertegenwoordigers van de aandeelhouders. Ik streef er naar om uw Kamer nog voor de zomer te informeren over de mogelijke oplossingsrichting(en) voor de bedrijven en de daar bijbehorende tijdlijn.

Ons kenmerk
FEZ / 22231913

33

Welke ruimte ziet u voor prioritering bij aansluiting op het van bedrijven en burgers?

Bent u in gesprek met Europa over welke ruimte Nederland heeft voor prioritering?

35

Bent u in gesprek met onze buurlanden om te leren van hun ervaringen omtrent de schaarse netcapaciteit?

Antwoord 33, 34 en 35

De kern is dat netbeheerders non-discriminatoir werken, dat wordt nu vorm gegeven met *first come first served*. Netbeheerders kunnen tot een andere (en mogelijk complexere) methode komen dan de huidige eenvoudige *first come first served* methode waarbij ze nog steeds non discriminatoir partijen aansluiten en van transportcapaciteit voorzien. Deze *first come first served* methode, of varianten daarop, wordt ook in veel andere Europese landen toegepast. Ook zie ik ruimte om uitbreidingsinvesteringen meer te richten op maatschappelijke waarden. Ik ben hier ook op informele basis over in gesprek met de Europese Commissie en heb hen ook om een formele reactie gevraagd.

36

Waarom geeft u geen duidelijk oordeel over de leveringszekerheid?

Antwoord

Als onafhankelijk netbeheerder stelt TenneT jaarlijks de monitor op en maakt deze openbaar. TenneT zag de afgelopen jaren telkens geen directe aanleiding om EZK te adviseren om maatregelen te treffen.

37

Hoe gaat u de Kamer beter informeren over de leveringszekerheid?

Antwoord

Dit zal ik doen als het advies van TenneT in de toekomst mocht veranderen. Indat geval zal ik uw Kamer met meer regelmaat informeren.

38

Hoe hoog zijn de tekorten aan technisch personeel en wat is de verwachting hoe ver deze tekorten gaan oplopen de komende 10 jaar?

39

Hoe hoog zijn de tekorten aan technisch personeel en wat is de verwachting hoe ver deze tekorten gaan oplopen de komende 10 jaar?

Antwoord 38 en 39

De vraag naar technisch personeel is groot en zal naar verwachting de komende jaren toenemen als gevolg van verdere technologisering en digitalisering van de samenleving en de energietransitie. In het vierde kwartaal van 2021 waren er 104.500 openstaande vacatures in de techniek en 23.700 in de ICT⁸. In korte tijd is de vraag sterk toegenomen. Zo waren er zes jaar geleden (2016) 41.500 vacatures in de techniek en 11.000 in de ICT. Wel was er in 2020 sprake van dip in het aantal vacatures door de coronapandemie.

Meer investeringen in klimaat- en energiebeleid leiden naar verwachting tot meer banen in energie-gerelateerde sectoren die overwegend technisch van aard zijn. Precieze cijfers over de toename van het aantal banen als gevolg van de transitie lopen uiteen. Omdat de klimaatinvesteringen (nog) niet (overal) duidelijk zijn uitgewerkt naar activiteiten, is het nog lastig om daar precieze aantallen aan te verbinden. Ecorys (2021) becijferde dat het werkgelegenheidseffect van extra klimaatbeleid respectievelijk 23.000 (bij 49% reductie) tot 28.000 (bij 55% reductie) extra banen in 2030 zal opleveren. Dit komt nog bovenop de reeds bestaande groei van het aantal banen in de energietransitie. En dat terwijl de instroom uit technische opleidingen naar 2030 met 24.000 daalt.⁹

40

Herkent u zich in de conclusie dat in 2021 weinig vooruitgang te zien is in de schadeafhandeling en de versterkingsoperatie? Herkent u dat dit al jarenlang het geval is en er ook jarenlang al wordt beloofd dat het komende jaar echt anders zal worden?

Antwoord

Zoals de reactie op het rapport van de Algemene Rekenkamer aangeeft, is in 2021 een aantal maatregelen genomen, waarvan de effecten weliswaar in 2021 nog niet in volle omvang zichtbaar waren, maar die inmiddels wel degelijk een substantiële vooruitgang laten zien. Zo is een flinke versnelling ingezet bij het beoordelen of huizen aan de veiligheidsnorm voldoen. De NCG heeft in 2021 bijvoorbeeld zijn doelstelling van 4.000 beoordelingen behaald en de verwachting is dat de beoordeling van de resterende woningen in 2023 wordt afgerond. Een goed ingericht versterkingsproces met de bewoner centraal draagt eveneens bij aan de voortgang van versterken. Daarnaast zal de dorpenaanpak (Kamerstuk 33 529, nr. 1024) ingezet worden waarbij we kennis en ervaring op doen voor de gehele versterkingsoperatie.

Ook de mogelijkheid voor bewoners om bij een eerste melding van fysieke schade bij het Instituut Mijnbouwschade Groningen (IMG) te kiezen voor een vaste schadevergoeding van € 5.000 in plaats van een opname door een deskundige lijkt bij te dragen aan een snellere uitvoering. Zo zijn in de eerste vijf maanden van 2022 al meer dan 30.000 meldingen van fysieke schade door het IMG afgehandeld. In dezelfde periode in 2021 waren dat er 16.500. Ook het totaalbedrag aan uitgekeerde schades groeit. In 2020 keerde het IMG in totaal € 497 miljoen uit. In 2021 was dit € 606 miljoen.

Dit laat overigens onverlet dat het kabinet verdere verbeteringen wil doorvoeren, bijvoorbeeld op het gebied van duurzaam herstel, het tegengaan van moeilijk uitlegbare verschillen, en het versnellen van de uitvoering van de

⁸ Techniekpact, Platform Talent voor Technologie (2022) Monitor Techniekpact

⁹ Ecorys (2021) Klimaatbeleid en de arbeidsmarkt.

versterkingsopgave. De staatssecretaris Mijnbouw heeft zijn inzet beschreven in de beleidsbrief die uw Kamer op 7 februari jl. heeft ontvangen (Kamerstuk 33 529, nr. 948).

Ons kenmerk
FEZ / 22231913

41

Deelt u de conclusie van de Algemene Rekenkamer dat bij een herbeoordeling een bewoner langer in onzekerheid zit over wat er aan zijn woning moet gebeuren en over wanneer dat gebeurt? Wegen de nadelen voor de gedupeerden nog op tegen de door u geziene voordelen van herbeoordeling? Denkt u dat bewoners het gevoel hebben onder druk te staan om te kiezen voor herbeoordeling? Kunt u dit antwoord toelichten? Ziet u het gevaar dat de keuze voor herbeoordeling ook extra druk legt op de verhouding tussen bewoners van woningen die constructief verbonden zijn? Wilt u nog doorgaan met de herbeoordelingen?

Antwoord

Naar verwachting zal bij herbeoordeling in de meeste gevallen - door toepassing van de nieuwste inzichten - een woning reeds op norm blijken te zijn. De Algemene Rekenkamer constateert dat als versterkingsmaatregelen nodig zijn een bewoner wel in onzekerheid verkeert over wanneer deze maatregelen worden uitgevoerd. In deze gevallen is de verwachting dat de noodzakelijke versterkingsmaatregelen lichter zullen zijn dan het oorspronkelijke versterkingsadvies. De doorlooptijd van de uitvoering van de versterkingsmaatregelen is dan korter.

Als de bewoner kiest voor herbeoordeling maakt deze aanspraak op € 30.000 tegemoetkoming (€ 17.000 voor woningverbetering en verduurzaming en € 13.000 vrij te besteden). De bewoner kiest zelf voor het al dan niet herbeoordelen. Er wordt geen druk uitgeoefend op de bewoners. Zij hebben, na een oriëntatiegesprek, zes maanden de tijd om hun keuze te maken. Deze periode is voor alle eigenaren gelijk. Bewoners kunnen er altijd nog voor kiezen om toch hun liggende versterkingsadvies uit te voeren in plaats van te herbeoordelen.

Ik meen dat de voordelen van herbeoordelen opwegen tegen de nadelen.

Eigenaren van adressen die constructief verbonden zijn, zullen met de burens tot een gemeenschappelijke keuze moeten komen. De NCG ondersteunt de eigenaren hierbij en zet een zorgvuldig proces op waarbij eigenaren onderling overeenstemming kunnen bereiken over de te maken keuze. Ook kunnen deze eigenaren advies inwinnen bij een onafhankelijke adviseur of een mediator. Verder zal ook worden gekeken of maatwerk mogelijk is of dat de constructief verbonden gebouwen los van elkaar versterkt kunnen worden, zonder dat dit leidt tot vertraging van de versterkingsoperatie.

42

Deelt u de conclusie dat de verhouding tussen apparaatskosten en daadwerkelijke versterkingskosten en schadevergoedingen disproportioneel was? Hoe verklaart u dat de uitvoeringskosten bij de afhandeling van fysieke schade zijn gestegen? Welke verhouding ziet u als proportioneel? Herkent u dat de uitvoeringskosten al jarenlang zeer hoog zijn en er ook jarenlang al wordt beloofd dat het komende jaar echt anders zal worden?

Antwoord

De staatssecretaris Mijnbouw deelt de constatering van de Algemene Rekenkamer dat de uitvoeringskosten met name bij de afhandeling van fysieke schades met inzet van een woningopname door een deskundige in 2021 hoog waren. Mede om deze reden introduceerde het IMG eind 2021 voor bewoners die nog niet eerder schade hadden gemeld de mogelijkheid om zonder inzet van deskundigen hun schade af te laten handelen met een vaste vergoeding van € 5.000. De verwachting van het IMG is dat de kosten voor de afhandeling van schade met een vaste vergoeding circa € 0,10 per toegekende euro gaat bedragen. Complexe dossiers zullen hogere uitvoeringskosten houden. De staatssecretaris Mijnbouw is hierover met IMG in gesprek. Zie ook de antwoord op vragen 10 en 48.

Ook bij versterken maken de uitvoeringskosten een relatief groot deel van de totale kosten uit. Voor het complexe versterkingsproces is veel deskundigheid nodig. De introductie van de typologie-aanpak in 2021 zal tot een reductie van de uitvoeringskosten in de beoordelingsfase zal leiden. Naarmate de versterkingsoperatie de komende jaren vordert zullen de uitgaven aan de versterking van gebouwen naar verwachting toenemen, terwijl de uitvoeringskosten naar verwachting ongeveer gelijk blijven. In de meerjarige raming van de verwachte versterkingskosten zoals opgenomen in de begroting daalt daardoor het percentage uitvoeringskosten (als percentage van de totale versterkingskosten) gedurende de versterkingsoperatie daarom van circa 23% naar circa 15%.

43

Erkent u dat het IMG zijn doelstelling om reguliere schademeldingen voor fysieke schade binnen een half jaar af te handelen in 2021 opnieuw niet gehaald heeft? Erkent u dat IMG eind 40% van de reguliere schademeldingen binnen een half jaar af terwijl eind 2020 dat percentage nog op 71% lag? Wat gaat u doen om te zorgen dat de doelstelling vanaf nu wel gehaald wordt? Pakt het niet in de wet opnemen van de mogelijkheid om beleidsregels op te kunnen stellen nu nadelig uit? Zo nee, waarom niet? Zo ja, wat wilt u hieraan doen?

Antwoord

De gemiddelde doorlooptijd voor fysieke schade was in 2021 202 dagen. Dit is meer dan de streeftijd van 182 dagen. Hierover is de staatssecretaris Mijnbouw met het IMG in gesprek. Dit laat onverlet dat bij de afhandeling van fysieke schades meer snelheid nodig is. Het IMG erkent dat er meer snelheid nodig is en heeft om die reden eind 2021 voor bewoners de mogelijkheid geïntroduceerd om zonder inzet van deskundigen hun fysieke schade af te handelen met een vast bedrag van € 5.000. De doorlooptijd van deze afhandelingsvorm is gemiddeld veel korter dan zes maanden. Door eenvoudige schades sneller af te handelen, komt bovendien extra capaciteit beschikbaar om complexere dossiers te beoordelen.

De afhandeling van schade door waardedaling en immateriële schade lukt gemiddeld genomen ruim binnen een half jaar. Bij schade door waardedaling bedraagt de doorlooptijd gemiddeld ongeveer één maand.

Bij de oprichting van het IMG is er bewust voor gekozen om de schadeafhandeling op afstand te organiseren door het IMG als zelfstandig bestuursorgaan verantwoordelijk te maken voor de schadeafhandeling. In de Tijdelijke wet Groningen is ervoor gekozen om de aanwijzingsbevoegdheid als bedoeld in artikel 21 van de Kaderwet Zelfstandige Bestuursorganen buiten werking te stellen,

omdat deze zich niet goed zou verhouden tot de semi-rechterlijke positie van het IMG. Onlangs is er een amendement ingediend door de SP dat strekt tot het in werking stellen van de aanwijzingsbevoegdheid door een aanpassing in de Tijdelijke wet Groningen. Een eventuele aanwijzingsbevoegdheid zou betekenen dat er alleen algemene aanwijzingen kunnen worden gegeven aan het IMG in de vorm van een beleidsregel.

44

Is het doel om in 2028 de versterkingsoperatie te hebben afgerond nog wel in zicht?

Antwoord

Ja, zie mijn antwoord op vraag 45.

45

Deelt u de conclusie van de Algemene Rekenkamer dat er een risico is dat er een stuwmeer aan te versterken adressen ontstaat? Zo ja, wat gaat u hieraan doen? Zo nee, waarom niet? Deelt u de conclusie van de rekenkamer dat de doelstelling om de versterkingsoperatie in 2028 af te ronden verder uit zicht raakt?

Antwoord

Het klopt dat een groot aantal adressen naar verwachting nog versterkt zal moeten worden. Het is echter ook zo dat, conform het advies van het Staatstoezicht op de Mijnen, de panden met het hoogste veiligheidsrisico eerst zijn opgepakt. Dat zijn intensieve en tijdrovende trajecten. Het is de verwachting dat de versterkingstrajecten steeds minder complex worden en de doorlooptijden korter. Daarnaast worden aanbestedingsprocedures vereenvoudigd. In samenwerking met Bouwend Nederland wordt voldoende bouwcapaciteit geregeld via bouwtafels. Tenslotte hebben ook de herbeoordelingen en de verwachte daaruit voortvloeiende op norm verklaringen of lichtere versterkingen een positief effect op de doorlooptijden. Met deze ontwikkelingen zou een stuwmeer voorkomen moeten worden.

46

Welke onenigheid is er precies tussen de NAM en uw ministerie? Welke facturen zijn nog niet door de NAM betaald en om welke omvang gaat het?

Antwoord

NAM maakt bezwaren tegen de hoogte van de kosten die zijn doorbelast en de onderbouwing ervan. Voor schade stelt NAM onder andere dat het bewijsvermoeden in een te groot gebied wordt toegepast en dat de lat om het bewijsvermoeden te weerleggen te hoog ligt. Voor versterken stelt NAM onder andere dat er te veel huizen in de scope van de versterkingsoperatie zitten en dat tegen te conservatieve normen wordt beoordeeld en versterkt (Kamerstuk 33 529, nr. 866 en Kamerstuk 33 529, nr. 947). NAM heeft 40% het totaalbedrag van de facturen die betrekking hebben op de versterkingskosten die zijn gemaakt in het derde kwartaal van 2020 tot en met het derde kwartaal van 2021 niet voldaan. In totaal gaat het op dit moment om € 188 miljoen dat nog open staat bij NAM. Over de geschillen met NAM lopen twee arbitrageprocedures (Kamerstuk 33 529, nr. 947). Voor het zomerreces zal het kabinetu nader informeren over de voortgang van de procedures met NAM.

47

Welke andere methodes zijn er denkbaar, als alternatief voor het first-come-first-serve'- model, omtrent het aansluiten van partijen? Wat zijn de voor- en nadelen?

Ons kenmerk
FEZ / 22231913

Antwoord

Netbeheerders zouden na goedkeuring van de Autoriteit Consument en Markt tot een ander methode dan *first come first served* kunnen komen, mits deze transparant en non-discriminatoir van karakter is, zoals vereist door Europese regelgeving. Hierbij valt bijvoorbeeld te denken aan het veilen, een *call* voor uitgiften waarbij de beschikbare capaciteit in een tijdsperiode wordt toegekend aan een of meerdere partijen of een meer gelaagde uitgifte waarbij bijvoorbeeld wordt gekeken naar de aansluitwaarde of bijdrage aan het ontlasten van het systeem.

48

Hoe verloopt gesprek tussen u en het IMG over de uitvoeringskosten? Welke concrete afspraken zijn er gemaakt?

Antwoord

De staatssecretaris Mijnbouw heeft op 13 mei jl. in gesprek met het IMG benadrukt dat de kosten voor de afhandeling van fysieke schade in 2021 hoog waren. Het IMG erkent dit ook in haar jaarverslag. Gezien de wenselijkheid van een persoonlijk aanspreekpunt voor bewoners, het kunnen bieden van maatwerk en de inhoudelijke complexiteit van sommige casussen, zullen de kosten voor de afhandeling van fysieke schades ook de komende jaren aanzienlijk blijven. De gekozen werkwijze waarbij een opname-op-maat door een externe deskundige mogelijk is en bewoners een persoonlijke zaakbegeleider krijgen toegewezen, is namelijk kostbaar. Omdat sinds 1 november 2021 een deel van de aanvragers voor een vaste vergoeding kiest, verwacht het IMG dat de gemiddelde uitvoeringskosten voor de afhandeling van fysieke schades in 2022 zullen dalen. De precieze daling laat zich moeilijk voorspellen, omdat dit samenhangt met het percentage schademelders dat voor de vaste vergoeding kiest.